

PUBLISHERS PLEASE TAKE NOTICE.

Hereafter the Exchanges should be forwarded to 1518 W. 20th St., Chicago and not 597 W. 20th St. as heretofore. Please correct your mailing list.

Mgmt of Glas Svobode Co.

ČITATELJEM IN NAROČNIKOM V CHICAGO.

Prosimo vse one, kateri so po novem urejevanju hišnih števil, prebrali njih hišno številko, da nam nemudoma naznanijo isto, ako hočejo, da jim pošta lista ne ustavi.

Nova hišna št. Glas Svobode je 1518, pišite toraj na to številko. Uprava Glas Svobode.

NA ZNANJE.

Zastopnike, naročnike in čitatelje "Glas Svobode" opozarjamo na NOVO HIŠNO ŠTEVIKO, na katero naj naslove vsa pisma, naročila in nakaznice tikajoča se upravnosti in uredništva tega lista. Nov naslov je: 1518 W. 20th Street.

Prosimo, da se vse pošiljate v pisma naslovijo "GLAS SVOBODE" CO. IN NE M. V. Konda, ker Konda je odptoval v staro domovino.

Uredništvo in Upravištvo "Glas Svobode" Co.

OBVESTILO.

Sorodnikom prijateljem, znanec, čitateljem "Glas Svobode" in članom S. S. P. Zveze naznanjam odhod v staro domovino, katere že 23 let nisem videl, kakor tudi ne svojcev in 98 let starega očeta, katerega pa želim še enkrat videti predno se ločiva za vedno. Torej srečno snidenje čez en mesec ali dva in na zdar!

Martin V. Konda.

V Chicagu 16. avg. 1909.

OBVESTILO.

Članom društva "Luč" št. 14 na Yale, Kans. se s tem naznanja, da bode redna društvena seja za mesec september ne drugo, kakor do sedaj, ampak tretjo nedeljo, to je 19. istega meseca, kar se je zadnjo sejo pozabilo povedati.

Vzrok temu je, ker ima društvo sv. Barbare drugo nedeljo v mesecu septembra in društveni dvorani veliko veselico, ki se bode vršila pred in popoldan.

Odbor.

IŠČE SE

Ana Šuštersič, sedaj omožena Tončič, iz Jernejevasi, okraj in fara Črnomelj na Krškem, sedaj biva nekje v Ameriki. Imamo važnosti zanjo. Prosimo, da se nam njen naslov naznani ali pa, da se sama javi.

Upravištvo "Glas Svobode".

NA PRODAJ.

Proda se hiša in lota, z vsem premičnim in nepremičnim premoženjem. Lota je 50 čevljev široka in 150 dolga. Na vrtu je zasajeno sadno drevje in vinska trta, katero že rodi. Hiša ima 4 sobe, je delana iz lesa in je na novo pobarvana. Skeden je iz cimenta; vodnjak je poleg hiše in je 65 čevljev globok. Za natančnejše informacije in ceno se obrniti na J. Kaiser, Box 58, Dalzell, Ill.

30-34

DENARJE V STARO DOMOVINO

pošljamo:	50 kron,
za \$ 10.35	100 kron,
za \$ 20.55	200 kron,
za \$ 41.10	500 kron,
za \$ 102.75	1000 kron,
za \$ 205.00	5000 kron,

Poštarina je všteta pri teh svotah. Doma se nakazane svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarje pošiljate izplačue c. kr. pošto-ni hranilni urad v 11. do 12. dne.

Denarje nam poslati je najprihiteneje do \$25.00 v gotovini v priporočnem ali registriranem pismu, večje zneske v Domestic Postal Money Order ali pa New York Draft.

FRANK SAKSER CO.

82 Cortland St. New York
6104 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio

SVETOVNI PREGLED.

Avstrija.

Dunaj, 17. avg. V Tirolah obhajajo velikansko slavje 100 letnice hrabrih narodnih junakov Andrej Hofer-ja (Sandwirth); Peter Mayr in Andrej Speckbacherja. Sto let je minulo odkar so junaki tirolsko očetnjava pred navalom Francozov obvarovali. Vrhunec slavja se bo vršil dne 29. t. m. v Bregeneu, ter 30 in 31. t. m. pa v Inomostu.

Črna gora.

Cetinje 18. avg. Za časa vojne napetosti med Avstro-Ogrsko, Srbijo in Črno goro je 400 pobegnilo iz Hercegovine v Črno goro. Ko je bil konflikt poravnán, se je črnogorska vlada obrnila na Dunaj, da bi izposlovala tem beguncem amnestijo. Avstro ogrska vlada je odgovorila, da te amnestije ne more dovoliti. Z ozirom na to so se begunci obrnili neposredno na avstro ogrsko poslaništvo na Cetinju s prošnjo, naj bi se jim dovolilo povrnti v domovino. Poslanik baron Kuhn je odgovoril, da na popolno pomiloščenje ni misliti, pač pa je objubil, da se bo z begunci, ki se vrnejo v domovino, postopalo izredno blago in milo. Na to je črnogorska vlada sporočila beguncem, da bo skrbelo zanje, ako hočejo ostati v Črni gori, kdor pa bi se hotel izseliti v Srbijo ali v Ameriko, temu pa črnogorska vlada da potne stroške. Izmed 400 beguncev se jih je v smislu te ponudbe odločilo 165, da ostanejo v Črni gori, 176 se jih je vrnilo v Hercegovino, 39 jih je na državne stroške odptoval preko Italije v Ameriko, 10 preko Sandžaka v Srbijo in 1 na Bolgarsko.

Nemčija.

Berolin, 18. avg. V württenberskim deželnim zboru sedi sedem socialističnih poslancev, ki parlament je naredil pretečni mesec izlet v Friedrichshafen, kjer so se vsi poslanci tedaj tudi socialisti, württenberskemu kralju Viljemu poklonili. Kralj Viljem je znan kot zelo uljuden človek in kot tak je socialističnim poslancem roko podal in se z njimi delj časa razgovarjal. Do tukaj ni bilo druge nesreče, a prišlo je naknadno drugače. Socialistična stranka je iznašla, da so poslanci s tem, ker so se kralju poklonili, soc. princip kršili. Poslanci so se zagovarjali, češ, da jim ni drugzaga preostajalo, kot, ali se kralju pokloniti z drugimi poslanci vred, ali pa poslanstvo na klin obesiti.

Toda strankarsko razsodišče ni bilo tistega mnenja, ter dalo poslancem strogi ukor. (Op. ur. Po našem mnenju se niso soc. poslanci proti principu s tem pregrešili, če so se kralju predstavili. Oni, kot ves parlament niso naredili izlet v Friedrichshafen da se kralju poklonejo, marveč kralj je ob priliki izleta vse poslance k sebi iz gol uljudnosti povabil, in uljudnost je soc. poslance vezala, da se povabilu odzovejo. Sicer pa je kralj vsaj priložnost imel, da se je osebno prepričal, da so socialisti tudi ljudje in ne vrage, kakor jih klerikalna svojaz nazivlje. Seveda, s tem mislimo mi izrecno socialiste, a nikakor pa ne čikaške "obersocialiste" kateri so vse drugo, kot pa izrecni socialisti.)

Francija.

Pariz, 17. avg. Na Eiffelstolpu urejena štacija za brezžične brzojave sprejema dan na dan brezžične brzojave iz New Yorka in tudi iz Kanade. Za sedaj je štacija bil provizorično opremljena. Ko bo vse docela urejeno bo štacija pod zemljo nastanjena in samo žarna sprejemnica nad zemljo. Računa se, da do konca septembra bo vse potrebno dogotovljeno in štacija v javni promet izročena.

Norveška.

Kodanj, 17. avg. Ministrska kriza je bila nastala, ker danski kabinet ni dobil parlamentarno podporo za deželobrambni načrt; kriza je končana s tem, ker je grof Holstein-Ledebord novo ministristvo sestavil.

\$200.00 NAGRADE!

Izplača takoj naše upravnništvo g. Joža Zavertniku, kakor hitro on v teku enega meseca, to je do 20. septembra t. l. v našem uredništvu pokaže:

1. Spričevalo, izdano po Anton Kunc-u, krémarmju in posestniku v Dol. Logatcu št. 5, v katerim imenovani Kunc potrdi, da ga ni Joža Zavertnik nikdar prevaril, in

2. Da Kunc, Joža Zavertnika, kot poštenjaka smatra, in da Zavertnik vsled izmevjanja Kuncu ničesar ne dolguje.

S tem spričevalom nas g. Joža Zavertnik prepriča o njegovi poštenosti in vrh tega dobi \$200.00.

Grško.

Kanea, otok Kreta, 17. avg. Ministrstvo Krete je 15. t. m. odstopilo ter se začasnemu komiteju uprava otoka Kreta poverila. Komite je grškemu kralju in grški kraljevini zvestobo prisegel. (To pomeni toliko, kot da se Grška vevlastnim zahtevam ne vda, da bi grško zastavo na Kreti, snela.)

Švedska.

Stockholm, 17. avg. Poiskus, da bi se poljedelci štrajku pridružili se je ponesrečil; nameravano je bilo, da bi se žetev preprečila. Vsi časniki v deželi zopet redno izhajajo. Štrajkarji so nameravali velikansko demonstracijo uprizoriti, kar je pa policija prepovedala.

Stockholm, 17. avg. Zaradi stavke je švedski organizatorični komite sklenil, za to poletje nameravani internacionalni mirovni kongres do leta 1910 odložiti.

Španija.

Pariz, 17. avg. Španski poslance za Francijo, Marquie del Nuni, je v nekem tukajšnjem časniku izjavil, da so časniška poročila, da je bilo dne 13. avgusta v Fort Montjuich pri Barceloni 25 oseb ustreljenih ker so se ustaje udeležili, neresnična.

Zrtev razmer.

William E. Mancker, 45 let star, stanujoč na 219 E. 125 cesti, v New York in ki trdi, da je bil nekoč neodvisno premožen, a je vsled razmer prišel ob vse bogastvo je bil prevčerašnjim zaslišán pred Harlem sodiščem zaradi vloga in tatvine. Jetnik je na sodišču izpovedal, da njegova soproga, ki bolega na sušici, ni že več dni jela in ker on nikjer dela dobiti ne more, in je brez denarnih sredstev, je bil prisiljen vlomiti v sosedno mesnico, da vkrade mesa, s katerim uteši glad umirajoče soproge.

Sodnik Breen se je o njegovi izpovedi prepričal, ter jetniku zadržal, da mu pomore...

Takovih slučajev se priprti po večjih mestih vsaki dan. — Kedo ne bi obžaloval takov sistem pod katerim sedaj živimo?!

OPOMINI!

Rojake v Chicagu, kateri nam dolgujejo na naročnini, prosimo, da zaostali dolg poravnajo v najkrajšem času, ker sicer jim bomo enostavno list ustavili. Išče se zastopnika. Zglasi se naj osebno pri upravnistvu Glas Svobode Co. na 1518 W. 20th St.

Uprav. Gl. Sv.

Obvestilo!

Člani društva št. 4 S. S. P. Zveze v Black Diamond, Wash. se tem potom naprosijo, da se polnoštevilno udeležijo "Plesne veselice" na 28. t. m. v Mashenechevi dvorani in tudi prihodnje mesečne seje dne 5. sept., ker pri seji se bo sklepalo o važnih stvareh.

M. Kramer, tajnik.

IZ DELAVSKIH KROGOV.

New York, 17. avg. Med eksekutivnem koncilom združenih klobučarjev in zastopnikov zveze klobučarskih tovarnarjev se je po sedem mesečni stavki doseglo sporazumljenje. 20.000 unijskih delaveev je bilo stavke udeleženi. Pogodba, katera se je po posredovanju guvernerja Fort iz New Jersey sklenila, je od obeh strank potrjena in potrebno je le še, da uradniki podpišejo predno se delavci k delu povrnejo. Obedve stranki sti dopuste privoljile. Unijski znak — label — bo po vsih tovarnah veden, stavkokaži odslovljeni in stavkarji zopet prejšnji plači vspoleni. Pogodba se glasi za tri leta in spori se bodo razsodišču izročili.

Indianapolis, Ind. 17. avg. Pri tukajšnjem zveznem sodišču je bila vdrugič prošnja za sodnijsko prepoved vlozena proti štrajkočim vposlencem American Sheet & Tinplate Company v Elwood, Ind. Prva prošnja je bila od zveznega sodnika Baker zavrjena z motivacijo, da obedve stranki, stavkarji in družba-tožiteljica imati svobodni pristop na delavski trg, in da je stavkarjem dovoljeno z mirmimi sredstvi ljudi od dela v tovarnah družbe odvračati. (Pametno!)

Sedanja prošnja za sodnijsko prepoved se opira na namišljeno dejstvo, da novi delavci, kakor tudi dosedanji stavkarji hočejo delati, a da jim stavkujoči z nasilstvom preté.

St. Paul, Minn. 17. avg. Splošstavka 5000 tovornih nakladateljev preti na tovornem kolodvoru v St. Paul, Minn. Štrajk je bil doloten za večeraj popoldne ob 1 uri, toda ni prišlo do tega. Zastopniki obedveh strank so v pondeljek ves dan konferirali. Delavci zahtevajo zboljšanje plače za deset odotkov in neke preuredbe v delavnem času.

Železniske družbe so 5% že privoljile a vse kaže, da ako 6% ne privoljijo, je stavka neizogibna.

Morehead, Ky. 17. avg. Vposlenci Haldeman, Ky. opekarne so danes zastavkali. Opekarne so od pomožnih šerifov zastražene.

Pittsburg, Pa. 17. avg. Pod imenom "United States Steel Corporation" znani jekleni trust se ne vtrši pred nobenem sredstvom, da pokaže sovrastvo napram strokovnemu gibanju. Sedaj odslovlja vse delavce, kateri so osumnjeni, da z unijo sočustvujejo. Toda še več, trust skrbi pod "črnim zaznamkom", da odslovljeni delaveev v nobenem k United States Steel Corporation spadajočim podjetju dela ne dobi.

V minulih 14 dneh je bilo mnogo izvrstnih delaveev nenadoma odslovljenih, akoprav so po več let delali. Ako so vprašali po vzroku odslovlitve, se jim je odvrnilo, da preveč govoričijo, ali pa preglasno. Večinoma tako odslovljeni slišijo, ko za delo vprašajo v k trustu pripadajočih tovarnah, da dela sploh ne dobé. Tedaj ni dvoma, da je vvedena takozvana "črna pola", po kateri se "neljubi" uničijo kolikor le možno. Med odpuščenim se nahaja preko 200 mož, kateri so se bojevali za delavsko korist.

Tako se postopa samo v neunijskih podjetjih jeklenega trusta, ne pa v American Sheet and Tin Plate Co. koji organizirani delavci sedaj tudi stavkajo. Uradniki jeklenega trusta so menda prišli do spoznanja, da se med njihovi delavci mnogi nahajajo, kateri so pod pritiskom gospodarstvene bede iz unije izstopili, toda se še vedno kot strokovni člani zavedajo. Jekleni trust se je odločil da take ljudi ne zaradi njih djanja, pač pa zaradi njih namišljenega prepričanja lakoti in bedi izroči. Celo poseti večernih zborovanj so se delaveev prepovedali in o nim po malih mestih okrog Pittsburga se je celo najmanjše zborovanje prepovedalo, če nočejo odslovljeni biti.

RAZNE NOVICE.

Ameriško pravosodje.

V New Yorku se je zaključila dva tedna trajoča obravnava, s katero se je imelo dokazati, da milijonar Harry K. Thaw, kateri je bil arhitekta Stanford White, ustrelil, in potem s pomočjo svojih milijonov in zvitih odvetnikov namesto na električni stol bil obsojen v blaznico.

Svoj čas smo poročali o procesu, kateri je okolo pol milijona stal a Thawu je bilo življenje prihranjeno. Odvetniki so dokazovali, da je morilec nor in pri tem je ostalo. Porotniki in sodniki so bili o Thawovi norosti "prepričani", edino državni pravdnik Jerome je trdil, da Thaw je pri polni zavdnosti in zrel za električni stol.

Zadeva je sedaj obratna. Kakor rečeno, Thaw ima milijone in v norišnici se je naveličal biti; zato pa so hoteli, on in njegovi odvetniki dokazati da ni nor in torej naj se ga osvobodi.

Državni pravdnik Jerome, tisti koji je popred trdil, da je Thaw zdrav, trdi sedaj da je nor in zadnje je obveljalo, ter morilec je moral nazaj v norišnico iti. V deželi dolarjev ni pravica samo slepa, temveč tudi nora.

V času uljudnosti.

Iz Atlanta, Ga. se poroča: Legislatura države Georgia se je odgodila, kar je bilo od ljudstva z veseljem pozdravljeno, ker se nobeno zborovanje te države ni tako brezkoristno čas tratilo, kot sedanje.

Značilno za obedve zbornice legislature je, ko nisi takozvane odgojilne predloge niti v posvetovanje vzele, po katerih bi morali otroci do 14. leta vsaj po 3 mesece v letu v šolo hoditi. Povdarjalo se je, da ako bi se tozadevni zakon sprejel, bi se otroci črnecev preveč učili in potem bili za grobo delo nesposobni. (!)

Pravica.

Iz Atlante, Ga. se poroča, da bo neki črnee iz zapora izpuščen, v katerim je 18 let predsedal zaradi umora kojega ni nikoli izvršil. Umorjeni, neki Smith, je bil v Boltoni od nekega belokozca usmrčen. Dejanje je bilo navidezno uboj, kateri se je brez nakane dogodil, toda pravi storilec je molčal, ko se je črnea prijel, pred sodišče postavilo ter v dosmrtno ječo obsodilo. Storilec je dalje molčal, dokler ga ni usoda na bolniško posteljo položila, in mislil da ne bo več vstal, vest ga je konečno prignala, da je dejanje priznal.

Dogodek je pretresljiv. Ako osumljenec ne bi bil Niger, kdo zna če bi se bilo kar tako sumarično sodilo, toda z Nigrom se na Jugu ne delajo ceremonije. Še le te dni je bil tam neki črnee linčan, ker je skozi okno gledal, ko se je neko dekle oblačilo. Belokozca bi se bilo v najhujšem slučaju odpodilo, ali pa se mu bi bilo dalo par sunkov pod rebra, a črnea se je na kratko umorilo. Grozno! Ameriška kultura ni znatna pred ono lulukafrov, če ne v nekterih slučajih celo zaostaja.

Srečkanje se je pričelo.

Coeur d' Alene, Idaho, 16. avg. — Pri vlečenju imen za državna zemljišča v Spokane rezervaciji je bilo prvo potegneno ime Allena Newton iz Helene, Mont. Newton dobi prvo izber ondotnih zemljišč, katero pravico vsečki cenijo v vrednosti od \$75.000 do \$100.000 Pač sreča! Radovedni smo ako se je kateri naših rojakov registriral za ta zemljišča. Prosimo poročila.

Če bi bili vsi slovenski delavci naročniki na "Glas Svobode" bi bil ta najrazširjenjši slovanski list na svetu. Somišljeniki razširjajte ga!

POD PRETVEZO VERE.

Iz New Yorka se poroča: Za takozvane "dobrodelne družbe", katere priseljence prav nesramno ožemajo, so silno slabi časi prišli. kajti naseljniški komisar Williams sedaj strogo pregleduje vse take družbene zavode. Zasedanji zaključek tega pregleda je, da "dom sv. Jožefa" za varstvo poljskih priseljencev ne sme več svoje zastopnike na Ellis Island pošiljati. Ta takozvani "dom" je vse Poljake, katere je v svoje krepke dobil, do golega oskubil.

Jednako je odredil Williams napram "Švedsko-luteranskemu domu", oziroma tega zastopniku na Ellis otoku, Andrew Dahlberg. Ta gospod je baje neštevilna dekleta izkoriščal. Ta odredba zadeva tudi "sestro Huldo", neko dijakonko "dama", katera je bila svojčasno od luteranske cerkve v Chicagi, za ta urad imenovana.

In sedaj poroča "Glas Naroda", da je enaka usoda "e. & k." šeurke in stenice v "Avstrijskem domu", "kojim zaščitnik" je bil znani pater Kazimir Zakrajšek, zadela. Ako je le polovica resnice, kar "G. N." poroča, tako nam ne preostaja drugzaga, kot vzdihniti. Bog nas obvaruj pred "nebeškimi agenti!"

Trgovci s človeškim mesom.

New York, 17. avg. Nastop tukajšnjega naseljniškega urada napram priseljniškim "domom" kateri edino na to gledajo, kako bodo nevedne priseljence izkoriščali, je tudi stvari na dan spravil, katere so naravnost neverjetna. Kongresni poslance Benet, član komisije, katera se ima o naseljniškem vprašanju poučiti, je izjavil, da 75 odstotkov takih "domov" ne odgovarja naznanjenemu namenu. Najhujša predbacivanja so, ko pravi Benet, da se agentom iz zloglasnih hiš ne dela ovir pri dobavljanju deklet iz takih "domov" za svoje hiše, ako od \$1. do \$5. plačajo za vsako deklino. Taka ravnanja došla dekleta, seveda mislijo, da se kot služkinje udinijo.

V drugih pristaniških mestih se baje takisto godi.

Čudno!

Cleveland, O. 16. avg. — John D. Rockefeller se je večeraj pozdravil in v roke segel največjemu sovražniku sistema, katerega Rockefeller representira. Ta sovražnik je Robert Bandlow, kandidat za kongress na socialističnem tiketu.

Sestala sta se v Euclid ave. baptistovski cerkvi. — Čudno, čudno!

23 za Johnsona.

Chicago, Ill. 13. avg. Petek, 13. t. m. je bil nesrečen dan za pugilista Johnsona, kateri je bil obsojen na \$23 globe radi drvenja avtomobila.

Ko je Johnson stopil pred sodnika je zrl v obraz raznim babjevskim resnicam (?) kot:

Petek, 13 dan v mesecu.

13 obravnava na vrsti.

13 aretacija policista Flynja.

13 poročilo porotnikov.

Predno je bil aretirán je imel le še 13 minut časa, da dobi vlak za pacifično obrežje.

"To ni noben izgovor"; je reklo sodišče. "\$15 and cost — \$23.

Listu v podporo.

J. Šuštersič 50c; M. Ameršek, 25c; M. Sodja 75c; W. ker vržem prokletarja v st. 50; L. Rožič, ker S. S. P. z proleterarjem smrdi 50c; J. Lozar, ker ne čitam enje izza plota 25c; G. M. ker imamo cifre pri naši Zvezi, pa to Proletarca srbi \$1; J. Klobučar 50 c., ker se Zavertnik hvali, da je poštenjak; M. Petric 25c. Hvala!

Fort William, Ont., 17. avg. Upanje, da je stavka tovornih nalagaleev minula, je bilo prevara. Stavkarji so se pač izjavili, da začno zopet delati in eni so šli že na delo, toda, ko so zvedli, da delajo za dosedanjo plačo, medtem, ko so mislili da imajo po 22c. na uro, so takoj ponovno zastavkali. Le nekaj malega jih dela.

Strahovalci dveh kron

ZGODOVINSKA POVEST.

Spisal FRANJO LIPIC

DRUGI DEL.

XXXXI.

Pri teh mislih je postalo Asunti mučno pri sreči. Ni imela vzrokov, biti količkaj naklonjena Benečanom. Ti ji niso hoteli pomagati, ko jih je njen oče prosil pomoči zoper pirate in morala je vsled tega stopiti z Ladislavom Gjačičem pred altar. Benečani so vzeli njemu očetu njegovo deželico, o toko Antikyriro, in njega samega odpeljali v ječo. A vzlic temu se ji je oblegana Famagusta tako smilila in imela je tako sočutje s prebivalstvom in z vojaštvom, da niti en trenutek ni mislila, povedati Piali-paši, da vodi iz vodnjaka rov v mesto.

Slutnja vojvodinje Asunte je bila utemeljena. Res je bila Mara, ki je pokazala Turkom pot v mesto Famagusto. Dan po odhodu vojvodinje Asunte je minila mrzlica in dekleta je povedalo grajskim ljudem, po kaj je prišlo, potem pa se kaj odpravilo domu. Rojstna vas je bila opustošena. Turki so pobili in poklali vse, kar jim ni uteklo in razgnali pirate na vse strani. Zasedujoč pred njimi bežeče ljudi so Turki tudi videli, da se jih je nekaj rešilo v piratsko jamo v gori in zavzeli so tudi to jamo. Mara ni vedela, kam bi se obrnila, kaj bi storila, kje bi iskala zavetja in zlasti kje bi iskala pomoči, da reši Toma. Ni ji bilo ne za očeta, ne za mater, kaj šele za ošabno mestno prebivalstvo. Tomo ji je bil vse na svetu in nobena žrtev ji ni bila prevelika, da ga reši. Šla je torej v turški tabor in Mustafa-paši razodela skrivnost o rovu s pogojem, da otme Toma iz rok beneške oblasti.

Vodnjak so Turki še tisto uro zastrazili. Beneški vojaki so to seveda kaj hitro zapazili in so o tem obvestili Bragadina, ki je postavil vse polno vojaštva v rov, da ubranijo Turkom vhod. Toda Turki so ga prekanili. Nametali so v vodnjak mrličev in jih zasuli. Benečani so vsled tega mislili, da so si Turki le hoteli prihraniti trud, ki bi ga bili imeli s kopanjem grobov, ter da so Turki slučajno našli in zasuli vodnjak. Ponoči pa so Turki zopet izvlekli mrličje iz vodnjaka in se vtihotapili v rov. Nanesli so tja smodnika in razstrelili velik del mestnega obzidja in en del mesta ter obenem z ljutim naskokom poskusili zavzeti Famagusto.

Ta strahoviti boj je gledala Asunta s krova turške admiralske ladje in trepetala je bojazni, da Turki mesto zavzemo in da turški vojaki, pijani težke zmage, umore tudi Kržana.

XLII.

Mustapa vezire knjigu piše Ter je šalje Ante Bragadinu: "Zlo ti bilo, Ante providure! Što ti misliš, u što le se uzdaš? Bila grada obraniti nečeš. Kad je Ante knjigu pregledao, Bio barjak biše razmotao, Ter ga meče gradu na bedene, Jer se ino njemu nemogaše Nestade mu praha i olova, I zaire, što je od potribe; Sva mu vojska biše izginula, A bedeni na zemlju padnuli. Veziru je knjigu napisao, U knjizi je njemu besidio: "Zakuni so na čitapu tvomu, Daj mi jameca Boga velikoga, Da češ pustit moje vitezove Zdravo poči duždu mletačkomu, I pod puškom i pod bridkim čordam, Poslat éu ti ključe bila grada. Kad je vezir knjigu proučio, Od veselja ernu zemlju ljubi, Zaklinja se na čitapu svomu, I daje mu jameca Boga svoga: Da ée poči duždu mletačkomu, I njegovi mladi vitezovi Oružani, zdravi i veseli. Ali vire u Turčina niva."

Hrv. narodna.

Velikanski naskok na Famagusto je bil po ljutem boju srečno odbit. Vso noč je trajalo krvavo klanje. Turške čete so besno naskakovale utrdbе, obdajajoče mesto in zlasti silne odprtine, ki so nastale vsled eksplozije. Vmes so neprestano gremeli topovi. Kadar so umolknil, se je čulo čez morje in na turške ladje silovito, skoro blazno vpitje; zdaj "Allah il Al-

lah", zdaj zopet "Viva San Marco". Kri je tekla v potokih, turška kri in beneška kri, in šele ko je posijalo jutranje sonce na nesrečno mesto, je bilo boju konec. Turki so se umaknili v svoj tabor.

Ante Bragadino je bil zopet enkrat zmagal. Na tisoče mrtvih vojakov je ležalo po zidovju in okoli, po katerih je sicer tekla voda, so bili napolnjeni z mrljiči.

Silno draga je bila ta zmaga, predraga. Padlo je tudi mnogo beneškega vojaštva. Od posadke, ki je štel začetkom obleganja 22.000 mož, je bilo samo še kakih 7000 mož pri življenju. Najhujše pa je bilo to, da posadka ni imela več ne smodnika ne krogel. Vsa municija je bila porabljena. Če bi bili Turki samo še nekaj ur nadaljevali boj, bi bili mesto zavzeli.

Kolikor se je dalo, je Bragadino doslej tudi vojaštvu prikriaval pravo stanje mesta, zlasti mu je prikriaval, da pojema zaloga smodnika in krogel. Zdjaj to ni bilo več mogoče in zdaj je vse prebivalstvo prevzel strah, da napadejo Turki čez nekaj ur zopet mesto in pokoljejo vse prebivalstvo. Bojaznija je rasla od ure do ure, nastala je panika in vse glasneje je došel po mestu klic: "Bragadino naj kapitulira".

Bragadino ni ničesar vedel o tem, kar se je godilo v obupajočem mestu. Silni telesni in duševni napori in grozni boji, katerih se je vedno sam udeleževal, da bi imelo vojaštvo v svojem poveljniku zgled požrtvovalne hrabrosti, so bili izžepali njegove moči. Komaj so bili Turki odšli z bojišča, je začel Bragadino omahovati in vojaki njegovi so ga morali podpirati, da se je vzdržal na noh in prišel do svojega stanovanja. Tam je obležal kakor brez zavesten, tako je bil potreben počitka in spanja.

Iz panike, ki je nastala v mestu, ko se je zaznalo, da v zalogah ni več ne smodnika ne krogel za obrambo, pa tudi ne več živeža, se je tekot dneva razvila prava anarhija. Zavest, da zavzemajo Turki mesto lahko vsako uro, je pripravila ljudi ob vso razsodnost, a med vojaštvom, ki se je celih deset mesecev ustavljalo turškim napadom z obudovanjem vredno hrabrostjo, je prenehala vsaka disciplina. Očitno so kleti beneško republiko, češ, da ni poslala obleganemu mestu pomoči in ji želeli, da bi propadla; kleti so Bragadina, da jih je zaman mučil in varal, obetajoč jim, da pride kmalu mogočno beneško brodogradje osvobodit Famagusto in kleti so pirate, ki so obljubili svojo pomoč, a je niso izpolnili. Nevolja vojaštva je, čim je ponehala disciplina, hitro naraščala. Nihče se ni hotel več pokoriti svojemu zapovedniku, straže so zapustile svoja mesta, celo oficirji so začeli metati orožje od sebe in kdor je mogel, si je preskrbel meščansko ali kmetško obleko, upajoč, da ga Turki ne bodo v tej obleki spoznali kot vojaka in da mu bodo prizanesli. Tod in tam je prišlo do bojev in so se zgodili ropi in umori. Nihče ni več bil vstanu vzdržati v mestu red.

To priliko je porabil pirat, ki ga je bil poslal Piali-paša v Famagusto, da se je še pred časom vrnil na admiralsko ladjo. Spričo občne zmešnjave se ni nihče zanj zmenil in mu ni nihče branil, ko se je polastil na bregu stoječega čolna in se z njim odpeljal iz pristana. Iz ust tega pirata je potem izvedela vojvodinja Asunta, kaj se je zgodilo s Kržanom in s Tomom in da sta ta dva v ječi. Tudi je izvedela, da je Ladislav Gjačič v ječi, vendar ji je ostalo še neznan, da je prišel Kržan vsled tega v nesrečo, ker ni hotel izdati nje in njenega poprejšnjega skrivališča. Zagotovilo, da je Kržan še živ, ji je bilo pač v tolažbo, skrb pa je ni minila, zakaj vedela je, da bi bil pravi čudež, ko bi Kržan utekel občenemu klanju, ki nastane gotovo, če turški vojaki s silo zavzemo oblegano mesto.

Pomagal bi Vam od srea rad, je rekel Piali-paša, toda mogoče to ni. Nam se preveč muditi zavzeti Famagusto. Tudi v turški armadi ni več vse tako, kakor bi moralo biti. Bolezni in ljuti boji so po-

brali mnogo našega vojaštva. Samo pri nocojšnjem napadu je padlo nad 10.000 mož. Kdaj naj jih pokopljemo? Če se to ne zgodi hitro, zamore pri tej vročini boleznii vso našo armado in omogočijo piratom vsaj nekaj uspehov, če že ne popolne zmage. Kakor ste sami slišali iz ust pirata, ki Vam je prinesel dosti ugodno vest o Kržanu, zmanjkalo Benečanom streliva. S tem je njih usoda odločena. Še danes ponoči zavzamemo Famagusto.

Kaj je res neizogibno potrebno novo grozno klanje in prelivanje krvi? Je vprašala Asunta. Čul ste, kaka anarhija vlada v mestu in da vse zahteva, naj Bragadino kapitulira.

Bragadino ne bo kapituliral, če mu ostane vojaštvo zvesto, je z resnim poudarkom rekel Piali-paša, Bragadino je pravi junak in pojde raje z vsemi svojim vojaštvom v smrt, kakor da se vda. Sicer pa se to kmalu pokaže. Prav ker ne moremo pokopati svojih mnogostevnih mrličev, če nam ne pomorejo obleganci, zato bo Mustafa-paša še danes pozval Bragadina, naj se vda in mu ponudi, da sme obročiti in z vsem svojim vojaštvom oditi iz mesta.

Piali-paša je imel pravo mnenje o Bragadinu. Ko je tega končno prebudil silno vpitje pred njegovim stanovanjem zbranega ljudstva in je izvedel, kaj ljudstvo zahteva, je odločno odklonil kapitulacijo.

Ne, je kratko odgovoril, za nobeno ceno na svetu.

Tedaj pa je stopil pred njega v neštevilnih bojih osiveli general Trevisani.

Nimamo več ne smodnika, ne krogel, ljudstvo se je uprlo, vojaštvo revoltira — Turki zavzemo mesto lahko pri prvem naskoku. Sedaj vojaštva niti na obzidje več ne spravimo. Odprta nam je samo ena pot — kapitulacija.

Bled je bil Antonio Bragadino kakor smrt, ko je čul, da revoltira vojaštvo in da zahteva vse prebivalstvo kapitulacijo, a vendar je z neizprosno odločnostjo vnovič izjavil, da ne kapitulira.

Antonio Bragadino — čast tvojemu brezprimernemu junaštvu, je tedaj vzkliknil general Trevisani, a na tvojo vest naj padejo žrtve tvoje trdovratnosti.

Tedaj pa se je začel s trga pred provoditorno nov velikanski šum. To ni bilo več vpitje, to je bilo divje tuljenje, da se je zganil ves vojni svet, ki je bil zbran pri Bragadinu. Od sprednjih utrdb, kjer je bilo edino še nekaj vojaštva, ki je še opravljalo svoje službe, so pripeljali vojaki dva Turka. Eden je bil višji oficir, drugi je nosil veliko belo zastavo. Prinesla sta Mustafa-paše poziv, naj se Famagusta vda in vojaki so ju peljali pred Bragadina.

Kričaje je sprejelo ljudstvo odposlanca turškega zapovednika, sluteč, da prinaša poziv na kapitulacijo. Ljudje so se gnetli v divji razburjenosti okrog njega in vse mogočnejše in mogočnejše je postajal klic: Bragadino mora kapitulirati. Turški odposlanec se je komaj ubranil ljudi, ki so silili k njemu in ga upraševali, kake pogoje je stavil Mustafa-paša.

Vsem bo prizanešeno na življenju in na imetju, je končno razglasil turški odposlanec, če se Bragadino vda.

Zdjaj je ljudstvo prevzel pravi delirij. Edino, kar so ljudje še želeli, to jim je sedaj turški zapovednik sam ponujal. Sami niso upali, da se jim to izpolni, zdaj pa je bilo treba le sprejeti ponudbo in vsi so bili rešeni.

Množico je minila vsa razsodnost. V gostih trumah se je vsula za turškim odposlanecem in odšla z njim vred v porušeno palačo provoditorno.

Bragadino, kapituliraj; Bragadino, vdaj se!

Tako je gremelo po trgu, po hiši in po sobi, v kateri je bil Bragadino s svojimi svetovalci in kjer je iz rok turškega odposlanca sprejel poziv Mustafa-paše.

Bragadino ni več dvomil o svojem položaju. Videl je, da je vse proti njemu in da je popolnoma osamljen. Ljudstvo in vojaštvo je zahtevalo kapitulacijo. A vendar se ni mogel odločiti.

Bragadino, kapituliraj, je novič zagrmelo po sobami in zabliskalo so se meči v rokah navzočih oficirjev. Rešitve ni. Če ne kapituliraš, pripeljejo tvoji vojaki sami Turke v mesto.

Bragadino je uvidel, da se ne more več ustavljati. Jasno mu je bilo, da bi ga njegovi lastni oficirji na mestu ubili, če bi ne ugodil občni želji. Spoznal je, da je izgubljeno vse, prav vse, da ni nobene rešitve in nobene pomoči.

Klonila mu je glava na prsa in težke muke so mu trgale dušo. Ko bi se bil mogel držati le še tri dni — prišli bi bili piratje. Le še tri dni, če bi se mogel braniti. A ni se mogel nobene ure več.

Bragadino, kapituliraj! je zopet donelo po dvorani.

Se en pogled je vrgel Bragadino po razljučenih vojaki, ki so se grozeče gnetli v sobani, potem je s tresočim glasom vzkliknil:

Naj se zgodi vaša volja.

V hipu se je poglela obupna razdraženost ljudstva in vojaštva in namesto nje je zavladalo občno veselje in je obšla skoro blazna radost vse mesto.

V tem, ko se je v Bragadinovi sobani sestavljala in podpisala kapitulacijska pogodba, so donele po mestu trombe in sklicevale vojaštvo, kajti dogovorjeno je bilo, da zapusti beneška armada z vsem svojim orožjem in z vsemi vojaškimi častmi mesto, čim prevzame Mustafa-paša poveljstvo v Famagusti. Zdjaj se je vojaštvo z veseljem odzivilo temu pozivu, zakaj dolgi boj je bil naposled izžepal tudi zadnje moči teh sicer hrabrih mož in zdaj niso ničesar tako želeli kakor miru.

Še tisti dan je Mustafa-paša na čelu svoje armade prijel v mesto. Na vratih so ga pričakovali mestni dostojanstveniki, duhovniki in beneški generali. Stari general Trevisani je turškemu zapovedniku izročil mestne ključe.

Kje je provoditore Bragadino? je s temnim pogledom vprašal Mustafa-paša. Mar ni več zapovednik?

Uganili ste, je odgovoril Trevisani. Bragadino se je odpovedal zapovedništvu. Na njegovo mesto sem stopil jaz.

Ošabni Benečan se pač ni hotel ponizati pred menoj, je siknil Mustafa-paša. No, morda se dobi prilika, ko mu to poplačam.

Res se je bil Bragadino odpovedal zapovedništvu. Podpisal je pač kapitulacijo, ker je bil v to prisiljen, a čim jo je podpisal, je tudi odložil svoj meč in poveljstvo izročil generalu Trevisaniju. S Turki ni hotel imeti ničesar več opraviti.

Čim je bil Bragadino sam, je pohitel iz svojega stanovanja v vojašnico in dal odpreti vse ječe. Kržan in Tomo kar verjeti nista mogla, da sta svobodna in da lahko gresta, kamor hočeta. Ničesar nista vedela o dogodkih zadnjih dni, najmanj o sklenjeni kapitulaciji in strme sta poslušala pripovedovanje vojakov, ki so bili zbrani na dvorišču. Kržanu se je zdelo jako čudno, da je Mustafa-paša spričo obupnih razmer, ki so zavladale v Famagusti, sploh zatulel in sprejel kapitulacijo, a tolmačiti te pri krutem turškem zapovedniku čisto neumljive prizanesljivosti ni mogel.

Zavest, da sta svobodna in rešena vsake nevarnosti, je Kržana in Toma navdala s čuti najčistejše sreče.

Zdjaj pa kar domov, je zaklical Tomo, ko je ob Kržanovi strani zapustil vojašnico. Raje bom zobal kraško kamenje, kakor da bi se klatil po teh krajih, kjer je človek izpostavljen tolikim nevarnostim. Vi poiščite svojo vojvodinjo, če že res ne morete brez nje živeti, jaz pa poiščem svojo punico. Potem lahko odrineva — čim prej tem boljše.

Šele zdaj se je spomnil Kržan vojvodinje Asunte in spreletela ga je skrb, če se ji ni v času, ko je bil on v ječi, zgodila kaka nesreča. Zdjaj šele je Kržan tudi izvedel, da je Tomo poslal svojo Maro na Mirabellov grad povedat, kaj se je zgodilo njemu in njegovemu gospodarju.

Mara je vse storila, kar je bilo v njenih močeh, da me reši, je z globokim prepričanjem zatrjeval Tomo. Ta vam je drugačna punica kakor vaša bleđa vojvodinja. Mene ni bilo v ječi čisto nič strah, da ne pridem več na beli dan.

Tudi Kržan je bil prepričan, da se je Asunta zavzela zanj kolikor je mogla, če ji je Mara sporočila Tomovo naročilo in sklenil je, da pohiti takoj na Mirabellov grad, čim bo turški zapovednik dovolil svobodni izhod iz mesta.

NAVODILA MATERAM

kako se vzdrži otročiče pri zdravju.

1. Pridajajte otroku, Materino mleko je najboljša hrana.
2. Ne odstavite otroka v vročem poletnem času, ker 10 na čašo gojenih otrok umre proti jednemu, ki mu mati pridaja.
3. Večina otrok se prenasiti ali se jim pa prepogosto da jesti. Nahranite otroka enkrat v 4 urah. Če se joka med tem časom, dajte mu prekuhane, slahljane vode.
4. Če ne morete pridajati otroku, vprašajte zdravnika za svet, predno mu date čašo.
5. Dajte otroku dobro, čisto mleko, pripravljeno tako kot je zdravnik predpisal. Pazite, da je mleko vedno hladno in pokrito.
6. Brez zdravniškega nasveta ne dajte otroku nikoli nobenih zdravil. Pivo, kava, sodovica in opojne pijače niso za otroka.
7. Zobčenje samo ni nikoli vzrok boleznim, zato pokličite zdravnika.
8. Driska (diarhea) je nevarna. Pomagajte takoj. Takemu otroku ne dajte mleka temveč vode, v kateri je bil kuhan ječmen.
9. Otroku naj bo kar največ mogoče zunaj, na prostem zraku. Spi naj sam in ne poleg matere. Odprite okna in se ne bojte svežega zraka.
10. Snaga naj bo prva skrb. Vsakdanja kopel otroka krēpi.
11. Muhe so otroku nadležne in večkrat povzročijo boleznii na koži itd.

Zapomnite si:

Otroci ne mró vsled poletne vročine; slaba hrana, prenasičenje in nesnaga so največjih vzrok zgodene smrti.

Kedarkoli je otrok bolan in ne morete plačati zdravnika obrnite se na: Department of Health, dotičnega okraja.

DVE SLIKI.

V skromnem stanovanju na 2840 South Sawyer Street v Chicago, Ill., kjer je živila ruska rod-bina Josipa Handzel so našli preteklo soboto večer mrtvo mater in dvoje nedoraslih otrok. Kakor se poroča je bila mati zadnje čase vedno boleha in na okrevanje ni bilo niti za misliti. Družina je štelala poleg očeta in matere 6 otrok. Najstarija je bila Martha 16 let in najmlajša dva pa sta bila Jimmy in Lottie, dvojčka.

V soboto popoldne je mati tarnala proti očetu o čedi, katera jih je zadela. "Vse bi bilo prav, ako umrem" je rekla, "samo ko ne bilo teh dveh. Glej Juzaf, kako boš vendar ti mogel negovati jih. Ne mogoče je. Hudo mi je jih prepustiti žalostni usodi. Oh . . ."

Storila je sklep. Ko so se vsi odstranili, položila je otroka v kopolno, odprla gas in se olegla poleg svojih ljubljencev. Mirno so zasпали v objemu. Mati je rešila sebe in otroka zemeljskega trpljenja . . .

Baby Fitzgerald — krščen je bil za Johna — je večeraj umrl v Jackson Park Sanatoriju vsled stradanja.

Otrok je zdahnil v materinem naročju in ko je mati zapazila zadnji zdihljaj se je zgrudila nezavestna na tla. Ona, kakor njen otrok je bila slaba prestrašana. Še tri otroci poleg teh leže v sanatoriju, kjer se zdravniki trudijo nad njimi, da jim pomorejo iz oslabeledosti, povzročene vsled stradanja.

Ko so mater privedli k zavesti je povedala žalostno zgodbo. "10. junija me je mož zapustil, zakaj, ne vem. Dokler je živel z nami ni dosti delal, ker stalnega dela ni mogel nikjer dobiti. Jaz sem mu pomagala služiti vsakdanji kruh, dokler me niso on in moje moči zapustile."

Brez komentara . . .

Rim in pravoslavje. Rim bi rad dobil pod svojo moč tudi pravoslavne Slovence; storil je v tem smislu že mnogo poskusov, ki pa se niso posrečili. Z vprašanjem spojitve pravoslavnih Slovanov in katoličanov se bo v prihodnjih dneh bavil shod unionistov na Velehradu; udeležili se ga bodo zastopniki katoliške in pravoslavne cerkve. Obravnave se bodo vršile izključno le v latinskem in ruskem jeziku.

Josip Komar

164 Reed St., Milwaukee, Wis

priporoča rojakom svojo lepo urejeno

GOSTILNO.

Snažno prenočišče se vedno dobi

Rojakom, ki potujejo skoz naše mesto se za obisk vdano priporočam.

Irgovina s novodobnim obualmo

Vstanovljena leta 1883

Velika zaloga obual najnovejše kakovosti po zmerno niskih cenah.

JOHN KLOFAT

631 Blue Island Ave., Chicago.

Druga vrata od Kasparjeve Banke

Edward Pauch

gostilničar

663 Blue Island Avenue

CHICAGO.

TUKAJ živečim rojakom in onim, ki potujejo skoz Kenosha, priporočam svojo na novo urejeno

GOSTILNO

v obilen poset. Hrana in stanovanje se vedno dobi pri

LOUIS ROBSEL

113 Milwaukee Ave., Kenosha, Wis

WELKY'S

Restavracija in gostilna,

552 Blue Island Ave.

CHICAGO

vogal Loomis in 18. oeste. Telefon Canal 1458

G. C. Glaeser

FOTOGRAF. Povečanje slik

323 North 8th Street

nasproti pošte

SHEBOGAN, WIS. Phone 295 Green

NAJEMNIK & VANA,

IZDELOVALCA

sodovice mineralne vode in drugih neopojnih pijač.

82-84 Fisk St. Tel. Canal 1405

GOSTILNA!!!

JOHN DOBNIK

300 Reed St., Milwaukee, Wis

GOSTILNA!!!

ED. SIHRA,

izdelovalec finih Havana in domačih smodk. Tudi prodajam vse vrste tobak na debelo in drobno.

612 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

Dobra Unijska Gostilna, kjer se

mrzel in gorak prigrizek. Pod vodstvom

Jos. S. Stastny

650 Blue Island Ave.

deliká Dvorana za društvene in unijske seje, in druga dvorana za koncerte, ženitve in zabave.

Frank Gregorič

priporoča rojakom-prijateljem svoj fino urejeno

SALOON

na 101 Main St., LA SALLE ILL.

SALOON

z lepo urejenim kegljiščem in sveže Schoenhofen pivo priporoča

ANTON MLADIČ,

937 Blue Island Ave. Chicago Ill.

VODAK-OVA GOSTILNA

683 Loomis ul. na vogalu 18. Pl.

Ima lepo urejeno dvorano za zabave in zborovanja

TEL CANAL 1386

IMPORTIRAN TOBAK, prodajam

cigare in cigarete, raznevrste pipe ter izdelujem in popravljam dežnike in pipe.

J. VOKOUN, 559 W. 18. St.

Reinhold

Kroll

Izdelovalec in trgovec na veliko s

VINOM IN LIKERJI.

"GREEN BELL"

naše specialiteta.

410 Greenfield Av. Milwaukee

Phone 1547 J.

Delavec je opravičen do vsega produkta, kar ga sara producira.

Javno mnenje.

Nekaj za Proletarčarje.

RESOLUCIJA.

Društvo "Luč" št. 14 na Yale, Kans. pripadajoče k S. S. P. Z. je pri svoji redni seji dne 8. avgusta 1909 zoper neumestno in podlo pisarenje že itak na jetiki trpečega tednika "Proletarca" glede članov tikaajočih se S. S. P. Z. jednoglasno sklenilo sledečo resolucijo:

Mi 50 članov društva "Luč" št. 14 na Yale, Kans. kakor tudi večina drugih si skrbimo naš vsakdanji kruh ob potu svojega obrazu in stojimo brez izjeme na svobodomiselni napredni podlagi.

Z ozirom na to protestiramo najodločneje zoper budalost in vse meje presežajoče podlo pisarenje baje socialističnega tednika "Proletarca" in izjavljamo:

1.) da nismo nikakoršni pritepeni, ampak smo pošteno se živeči delavci; če hoče "Proletarce" iskati pritepenec, naj jih išče v svoji okolici, kajti kakoršen je človek, tako sodi tudi druge;

2.) da je pisava glede znižanja cene na železnici neumna; če tega sami ne uvidijo, je žalostno in je ob jednem jasen dokaz, da imamo opraviti z navadnimi pobalini; da pa imamo pravico priti v Chicago kakor vsak drugi, je samo ob sebi umevno;

3.) da mi ne pripadamo k nikakoršni Kondatovi Zvezi in nismo taki mameluki, da bi se uklanjali posameznim osebam, ampak mi vidimo svojo moč v združenju in delujemo na korist splošnega zatiranega delavstva.

Zatoraj apelujemo mi kot poštene in trezno misleči slovenski delavci na uredništvo tednika Proletarce, da nas kakor celo S. S. P. Z. v bodoče pusti pri miru; ako se mu pa godi krivica od strani kakoga posameznega člana, naj se obrne na njega in naj ne seje prepira med poštenim delavstvom, če je namreč v resnici socialističen list.

Če pa bode "Proletarce" nas kakor tudi celo S. S. P. Z. napadal še v bodoče, naj si bode v svesti, da mu ne bode ostali dolžni nobenega odgovora, pač pa bode mo pokazali celo Proletarčevu okolico v pravi luči, kajti ljudje, koji imajo maslo na glavi, naj ne grejo na solnce.

Odbor.

DOBESEDNO.

Yale, Kans. 12. 8. 1909.

Čenjeni mi urednik! Prosim Vas, ponatisnite te-le vrstice, ako bo kedaj toliko prostora v Vašem cenjenem listu.

Ni sicer moja navada se podajati v javnost, toda primoran sem, kajti moja poštna vest mi ne pusti mirovati. Zakaj?

Kakor vsak, saj nekoliko zaveden Slovenec čitam tudi jaz različne ameriške slovenske časnike, si delam sam sodbo o njih in razmotrivam, kojoj smer zastopata ali oni list.

No, hočem jo pa vrezati kar in medias res in pridem na "Proletarca" ali boljše rečeno "Proletarce". To je baje socialističen list, ki zastopa interese jugoslovanske socialne demokracije. Toda, dragi mi čitatelji "Proletarca", ali res mislite, da je to socialističen list; mislim, da ne in da je prej vse drugo kot to.

Ako si pogledamo tri številke tega lista — zadnja je bila 99 —, potem vidimo, kakšnih bedarij je zmožna ta zakotna čunja, ki noče priznati drugim pravice do eksistence kakor počeeljnem okoli sebe. Kaj ne, pač res domisljavi vsemogočnejši!

V zadnjih imenovanih treh številkah se ta berački listič zaganja v S. S. P. Z. in piše, 1. da je Kondatova zveza, 2. da so isti odpadniki, ki spadajo k tej Zvezi in 3. da je železnica ceno delegatom znižala povodom zadnje konvencije.

Predno odgovorim na te tri točke, Vam bom predstavil Sv. Trojico "Proletarca" in že iz imen se vidi, kaki socialisti da so. To so Joža Zavertan, neki F. Perček in Ivan — najbrž Krizostomus — Kvakar, vsi može malo čudne preteklosti, ki hočejo živeti in si napraviti "slavno" ime s tem, da to razdirajo, kar drugi z muko in naporom vstvarijo. Če bi vedeli Marx, Engels in drugi sloviti vstanovitelji socializma, da so okoli "Proletarca" sami taki socijali-

sti, potem bi se gotovo v grobu obrnili in bi radi prišli nazaj na ta svet, da bi dali tem fušarjem socialistične ideje zaslužno breo.

Toda k stvari. S. S. P. Z. je zveza nas trpinov — delaveev, nikakor pa ni to Kondatova Zveza. Pri tej priliki Vam moram povedati, da je bila Kondatova — on je največje za njo deloval — S. N. P. J., a vi pane Zavertan si jo hotel v svoje kremplje dobiti; no saj jo većinoma imaš, pa vendar Ti to še ni zagotovljeno, ker Amerika se suče.

Dalje pravite, da smo člani S. S. P. Z. odpadniki, toda vedite, da mi spolnujemo svoje dolžnosti napram različnim Zvezam in Jednotam bolj natanko kot noben Proletarčan.

Konečno pravite, da je železnica znižala ceno vožnje delegatom povodom konvencijo. Kaj takega more iztuhati samo Zavertanov "Kreuzköpfel" ali pa Kvakarjev "Wasserkopf" — dve špijalitični človeške družbe — in Vam povem, da je mogla biti vožnja takrat, ko so ti možakarji prišli v Ameriko, prokleta po ceni in ne samo železnica, ampak tudi parobrodna družba.

Sedaj Vas pa hočem nekoliko bolj natanko pregledati: Vi pravite, da ste socialisti, toda taki socialisti, ki gojijo samo humbug in prepir, so pri meni nikel — socialisti. Če bi bil Vaš list v resnici socialističen, bi pustil različne Jednote, Zveze itd. pri miru, in bi pisal stvari spadajoče v socialistično stroko in bi podajal članke v probujo splošnega delavstva. Če pa Vi nas, ki smo poštene delavci, blatite in zasramujete, je-li to socializem? Če si niste s kakim članom S. S. P. Z. v prijateljstvu, se pobotajte sami, če ne gre drugače pa sodnijskim potom.

Tako je, gospodiči, in nič drugače!

Vzemite v roke "Proletarca" št. 99; takoj na prvi strani boste izprevideli, kako se tolčeje sami po svojih brezobnih željstvih. Tam pišete, da bi list izhajal na 8 straneh, če bi dobili 500 novih naročnikov. Povem Vam, da na tak način, kakor delate sedaj, ne boste dobili niti jednega. Nas je članov pri S. S. P. Z. nad 600 in mislim, da imamo tudi toliko razuma kakor ljudje pri "Proletarcu" in tudi dobro vemo, komu naj bolj zaupamo.

Kako zapeljivo geslo imate: "Delavci vseh dežela združite se!" Vi proklete butice; enkrat pišete za združitev, drugič pa da smo mi oboadniki. Kaj pa mislite da smo mi, ki spadamo k S. S. P. Z.? Ali smo mi sami Rockefellerji? Dalje pravite, dasi ste za združitev delaveev vseh dežela, da zastopate samo interese jugoslovanske socialne demokracije. Ali morda Amerikanci, Nemci, Italijani itd. niso ravno tako dobri socialisti ko drugi.

Kratkoma Vi bi zastopali interese vsakega bodisi Hotentota bodisi Culukafra, samo če Vam pokaže nikel.

Sedaj še moram povedati Jožetu izza plota, da je on mislil narediti pogreb "Glasa Svobode", kakor je naredil pogreb "Delavskega lista" na Dunaju, kojega so pokopali v Trstu; seveda je bil isti pogreb precej drag. Na posameznosti tega pogreba pridem še ob priliki.

Tako je mislil tudi narediti z našim dičnim listom "Glas Svobode", pa se mu ni posrečilo, ker ima prekratko pamet, pa predolga ušesa.

To Vam je tisti Joža iz Ljubljane, ki je bil tudi mornar prvkrat tam gori na Golovcu, njegov pristaš je F. Perček tudi Ljubljčan, potem tam v Clevelandu neki mestofa Perteken in neki Ivan Kvakar; to so ta pravi:

Baraba cipoli,
Tam gor po Tivoli,
Pije bel kofé.
Je stare kifeljee
To Vam je kvartet!?

Toraj Vi "Proletarci", Vi bi rabili 500 novih naročnikov. Če spreminite Vašo politično smer in pišete v socialističen list to, kar spada v socializem, napravimo lahko kšeft. Jaz Vam zagotovim, da Vam dobim v tem slučaju tretjino zahtevanih naročnikov, kajti nas je vendar okoli 400 Slovencev; do sedaj pa roma k nam jedino 1 iztis "Proletarca". Kdo je tega kriv? Vi sami.

Če bo šlo tako nadalje, Vam svetujem, da pustite železniške ce-

ne pri miru in obrnite se na trust papirja, da se Vam zniža cena istega, kajti drugače boste gotovo na jetiki umrli.

Tako je, gospodje! Pridem zopet kmalu, če boste spet znoreli. No, Vaša sreča, da ste v Ameriki, ako bi bili na Kranjskem, bi Vas že davno Dr. Bleiweiss imel pod komando — saj veste kje.

Sedaj pa lahko noč. Moram iti k seji t. j. izvenredna seja v pastjih dneh glede prostovoljnih prispevkov, koje mislimo poslati v Chicago; tam je odbor za barabni sklad, ki ima namen "Glas Svobode" uničiti.

Torej letimo, da ne bode prepozno! Dajmo, dajmo, dajmo...! Joža neboš kaše pihal.

Yaiski Socialist
pa-ne-za-nikelve.

Sedaj imamo nov tarif.

Ne dolgo tega smo pisali o novem tarifu, katerega so kovali v washingtonski postavodajalnici in smo že takrat povedali svoje mnenje v čigavo korist se delajo postavne in nalagajo tarifi. Nismo se motili, ko smo jednostavno zapisali, da "The joke is on you common people"!

Nov zakon, nov tarif — tako se čita po raznih meščanskih — kapitalističnih listih in to je vse. Da bi pa veliki dnevniki kritizirali ta novi tarif in priprostemu ljudstvu razložili njega pomen, ne čitamo nikjer. Aldrich — Rockefellerjevemu — tustu se poje hvala, da je ta nov tarifni zakon predložil zbornici in tudi gledal na to, da pride čez mlin — varen — ne zdrobljen, takov kot ga je on skoval, ne v prid delavstva temveč — Rockefellerja.

Ljudstvo v Združenih državah, izdelovalci, konsumenti, male industrije in veliki trusti, sedaj delajo pod novim tarifom, ali boljše rečeno pod starim tarifom z raznimi modernimi dostavki. —

Ta tarif je kakor rečeno koristonosen le velikim trustom, kojih reprezentanti so v senatorski zbornici in vse kar navaden državljan lahko dobi iz njega je le prazen smeh na svojo kožo. Trusti bodoje bogateli, male industrije in konsumenti bodoje pa krvaveli, da bo groza.

Plovba je fina in gladka; velikani — bogataši — imajo kar hočejo; pritlikaveci — delavsko ljudstvo — bodo morali vzeti kar se jim da. Kurenčni sistem daje bogatašem stotine milijonov aktualnega "fiat" denarja na razpolago, da se ga vzamejo kedar hočejo in zato jim denarja vsaj za sedaj ne primankuje.

Dobra, stara državna ladja je razprostrla svoja jadra za radostno vožnjo. Vse zgleđa tako kakor da je bilo najbolj dobičkanosno za odlikovane piratske gospode, da so kupili to ladjo.

Številke o tem tarifu so nekako trpke in nezonsne, radi tega jih tu opustimo in slika bi bila najboljša razlaga, ker pa slikarja nimamo naj se poslužimo popisa slike g. Josipa Keppler z imenom "Doma iz vojske". Slika predstavlja senatorja Aldricha "bojevnika", ki leti v naročje "Privilegije" svoje debele soproge, med tem ko "Industrija", debel otrok, veselja vrišči, in "Legislatura", zvesta, poslušna psica pa skače okolu njega. — Aldrich je prišel domov — kož zmagovalce — s svojim tarifom.

V resnici gori omenjena slika je mojstersko delo in bi morala viseti po vseh javnih lokalih v poduk volilec.

Aldrich, nevarna oseba, reprezentant politično pokvarjene države Rhode Island, katerega hčer je možila John D. Rockefellerjeva sina — je diktiral tarif za vas in vi pa niste smeli besedice črhiniti.

Imeli bomo zopet dobre čase, vsaj za kratko dobo. Kedar velikaši imajo banket — grabijo milijone — tedaj pomečejo nekaj drobtin pod mizo. Vi volileci jih pobirate in ste zadovoljni tako dolgo dokler iste padajo na tla, a pomisliti pa morate, da vsake stvari je enkrat konec — kakor bo tudi banketa in padanja drobtin.

Če imate le količkaj prostega časa, prečitajte dotični tarif. Preštudirajte ga in videli boste ka-

ko pretkane so glavice, ki vas vladajo. Ker pa većina našega ljudstva se ne kaj rada briga za take stvari oziroma nima časa za to, naj tu v kratkem pojasnemo pomen novega tarifa.

V tem novem tarifnem zakonu, so med drugim surove kože na prosti listi, to je, da se ne plača od njih nobenega tarifa — colnine. To je zelo fino in lepo za usnjarski trust pri katerem ima John D. Rockefeller svoj delež. Ta trust vzame kožo, jo ustroji in napravi iz nje usnje za čevlje. Trust dobi surov material tarifa prosto in proda izdelano usnje pod protekcijo colnine. To se pravi: Vvoz neizdelanega usnja je prost, trust ne rabi za ta uvoz vladi niti centa plačati, colnina pa brani inozemskim usnarjem uvoz —, to je: v inozemstvu izdelano usnje bi tu več stalo, kot pa doma — od trusta — izdelani pridelki.

Nadalje farmarji niso v trustu in na ta način ne dobi koža slečena z vola ali krave nobene protekcije. Kaj ne zelo lep sistem — za truste! Koža farmarskega vola kompetira s kožami dohajajočimi iz vseh strani sveta. In ko pa kupite par čevljev, pa plačate col. da varujete trust, ki dobi surov material colnine prosto!

Veliko se je govorilo o surovem petroleju (naphtha) ki prihaja z Zdr. države colnine prosto. Resnica je, da ni na tem predmetu nobene colnine. Nikar pa si ne mislite, da to ne ugaja petrolejskemu kralju Rockefellerju, katerega sin je ženin Aldrichovo hčer.

Ta novica je Rockefellerja tako razveselila, da so deleži poskočili takoj nad \$700.00 komad. Dokler je bil Tambo Roosevelt še v Washingtonu je bila cena delnicam samo \$390. Tudi takrat ni poskočila cena tem delnicam, ko je še par volilev trdno mislilo, da bo John D. nemogoče dobiti sodnike, ki bi križali globo 29 milijonov dolarjev.

Mr. Rockefellerjeva mala družba zasluži 85 milijonov dolarjev vsako leto! Polovica te svote se izplača v dividendah, to je približno 45 milijonov dolarjev na leto kot svota, tvoreča obresti od 1000 milijonov dolarjev kapitala. In druga polovica tvori obresti na drugih 1000 milijonov dolarjev in gre v rezervni fond. Aldrich-Rockefellerjevi vnuki in vnukinje so dobro preskrbljeni za bodočnost — ali ne zeliš, da bi bili tudi tvoji tako dobro preskrbljeni!?

Zakaj pa so šle delnice Standard Oil Co. nad \$700 vrednost sedaj, ko je vendar uvoz surovega petroleja po novem tarifnem zakonu colnine prost?

Ni treba dolgo študirati, da najdemo vzrok temu početju. V Ameriki je sto pet in dvajset neodvisnih čistilnic surovega olja in nimajo tistih razpečevalnih pripomočkov, kakor bi sicer mogli imeti. Rockefellerjeva izborna izvrševalna kapaciteta in neizogibna, huda kompeticija so mu dale kontrolo nad razpečevanjem petroleja.

Kake koristi je potem za malega čistilca, če ima dosti olja pa ga ne more prodati? In zakaj bi Rockefeller plačal col. na surovem petroleju, prihajajoč iz inozemstva, ko je vendar on edini prekupovalec, ki ga tudi lahko razpeča, ko sem dospe? Za to se mu ne zdi vredno, da bi on plačeval vladi col. na olje — ko ima vendar vse sam v rokah. Kar bi izdal na colnini, obdrži v svojem žepu, prečisti olje, ko dospe in ga proda za ceno, katero on zahteva.

To pa ni še vse. Marsikomu je znano, da Standard Oil Company, lastuje večje deleže raznih železnice, ima "pipe sistem" in olje prihaja iz države Kansas skoz do Chicago po ceveh — vožnina prosto — ima velikanske parnike, ki prevažajo surov petrolej iz Rusije — to vse pa pomeni, da Rockefeller lahko kompetira s vsakim in ga na ta način ali prisili, da proda svoje interese Standard Oil Co. ali ga pa potisne na kant. Colnine prosti uvoz pa je še druge koristi za Rockefellerja. Kupuje olje iz drugih držav in hrani svoje ameriške studence, kar pomenja, da je že sedaj pripravljen za pridobitev kontrole ostalih držav, ko hitro tam preneha normalna pridobitev surovega olja. In takrat bo pod pretirano ceno prodajal ameriško olje drugim državam.

Dalje na 4. strani.

Neuropin Želodečni Grenčec

je znašel J. B. Scheuer, v nemškem Jasniku na Moravskem. Avstrija v začetku zadnjega stoletja in ga postavil na ameriški trg v letu 1900. Vsakdo priznava, da isti je najboljši želodečni grenčec v eksistenci! Ta grenčec je napravljen iz izbranih zelišč in korenin, vsebuje občudne medicinske snovi in je gotovo, zanesljivo zdravilo proti kislini v želodcu, zaprtju, želodečnem krču in grizavici. Priporoča se ga za preganjanje plinov iz drobja. Samo en poskus pokaže dobre lastnosti tega grenčeca.

J. B. SCHEUER CO.,

IZDELOVALEC

158 W. Kinzie St., Chicago, Illinois

GARANTIRAMO DA
JE

SLOVANSKA KORONA

zdravilno grenka vinska TONIKA napravljena izključno le iz starega, čistega kalifornijskega vina.

Ista vsebuje najbolj pomagljive snovi za človeški sistem, deluje na črevesa in jetra, Vam da trdno spanje in Vam ponovi Vaš port sistem lepše kot katerokoli drugo zdravilo.

Naročila na debelo za te, kakor tudi za žganje, likerje in vina se lahko pošiljajo na

Mohor MLADIČ
GENERAL AGENT

158 W. Kinzie St. Chicago, Ill.

Izdelujemo obleke po meri iz čisto volnenih, domačih in importiranih tkanin.

Prodajamo gotove obleke za delavnik in praznik.

Imamo veliko zalogo trdih in mehkih klobukov.

V zalogi imamo vedno bogat izbor obuče in čevljev močnih za delo in elegantnih za praznik. Popolna zaloga srajc spodnjeza perila, kravati itd. daje našim c. odjemalcem najokusnejšo zadovolnost. Največja zaloga vsakovrstnih hlač, finega izdelka in nizke cene.

Pridite, oglejte si i kupite!

PRVA SLOVENSKO-HRVATSKA TRGOVINA S OBLEKAMI

JURIJ MAMEK,

581 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

Vsak slovenski delavec naj čita "GLAS SVOBODE"

M. A. WEISSKOPF, M. D.

ZDRAVNIK IN RANOCELNİK

885 Ashland Ave., Chicago, Ill. TEL. CANAL 476

Uradije na svojim domu:
od 8.—10. ure popoldne
od 1.—3. ure popoldne in
od 6.—3:30 ure večer.

V lekarni P. Platt,
814 Ashland Ave.,
od 4.—5. popoldne.
Ob nedeljah samo od 8.—10,
ure dopoldne doma in to le izjemoma v prav nujnih slučajih.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličan zdravnik, obiskujte torej Slovana v svojo korist.

W. SZYMANSKI

TRGOVEC S RAZNOVRSTNIM
POHISTVOM

624-628 Blue Island Avenue, Chicago
TELEFON CANAL 955

Moja trgovina pohištva je ena največjih na južno-zapadni strani mesta, kdorkoli pri meni kupi, jamčim da bo zadovoljen kot je bil vsak kdor je že pri meni kupil v zadnjih 22 letih od kar sem v tej trgovini in na istem prostoru.

Pijte najboljšo pivo

Edelweiss

Peter Schoenhoffen Brewing Co.

PHONE: CANAL 9 CHICAGO ILL.

"Glas Svobode"
(THE VOICE OF LIBERTY)
WEEKLY

Published by The Glas Svobode Co.,
597 W. 20th St. Chicago, Illinois.
Subscription \$1.50 per year.
Advertisements on agreement.

Prvi svobodomiselni list za slovenski narod v Ameriki.

'GLAS SVOBODE' IZHAJA VSAKI PETEREK in velja

ZA AMERIKO:
Za celo leto.....\$1.50
za pol leta.....\$1.00

ZA EVROPO:
Za celo leto.....kron 10
za pol leta.....kron 5

NASLOV ZA DOPISNE IN POŠILJATVE JE
GLAS SVOBODE CO.
597 WEST 20TH ST., CHICAGO, ILL.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike da nam natančno naznanijo poleg novega tudi stari naslov.

KRŽE — ZAVERNIK IN NJU OBRAMBNI ODBOR.

V "Glas Svobode" z dne 21. maja t. l. št. 21 smo pisali, kako se je pri društvu "Slavija" št. 1 S. N. P. J. osnoval in izvolil neki obrambni odbor, katerega naloga bi imela biti "Glas Svobode" ugonobiti, Konda — Mayer — Skubic pa v Joliet spraviti, in to na predlog "poštenjaka" Zavertnika. Da se je "obrambni odbor" tudi finančno podprl, fehtalo se je takoj s klubom v roki in na fehtalo se je bilo \$12.00 in 25 vinarjev nemške veljave. Zavertnik je bil obljubil svojo "juridično-znanstveno" pomoč in vse je bilo v redu.

Vzlic temu, da smo mi koj takrat povedali neovirano naše mnenje in sicer, da je vsa gonja in volitev obrambnega odbora nič drugega, kot v prvi vrsti do neba vpiljoči humbug, fehtarija za jetičnega "sosedu izza plot" in v drugi vrsti pa, da se članom S. N. P. J. in pa čitateljem "Glas Svobode" peska in slepila v oči nameče. Ni jim bilo s tem dosti, marveč trebilo so vsakomur na ušesa, kdor jih je hotel poslušati: "no sedaj pa jih bomo."

Da smo se mi vsemu temu smejali, se razumi samo ob sebi in čakali smo da vidimo, bode li kateri članov onih društev, koji so "obrambni odbor" skovali, kedaj vprašal po poslovanju in dosežkih vspehah, tega "deviškega" odbora. Dolgo časa ni bilo nič. Konečno vendar nekdo pri seji društva "Slavije" vpraša, kaj je z obrambnim odborom in njegovim delovanjem? To vprašanje je bilo povsem umestno, kajti ako že dam denar, hočem tudi vedeti zakaj sem ga dal. In odgovor v "pojasnilo" ni zaostal. Mr. Krže in Zavertnik sta si besede kar podajala in hitela trditi, da je že vsa zadeva zvezni državi izročena in kar bodo tam ukrenili tako bo, o. ni, Krže in Zavertnik, oziroma celi obrambni odbor so svojo nalogo rešili in nimajo s to zadevo nič več opraviti. Mr. Krže je po njegovi navadi "pojasnjeval" in pristavil: "Stvar smo v Washington izročili, če bodo hoteli tam kaj storiti", seve napram "Glas Svobode" in njemu osobju.

To je počilo. Hiteli so "vzorni obrambni odbor" vest raznašati, da "Glas Svobode" je v škripeh; Krže in Zavertnik sta že dala v Washington ovadbo zaradi nedostojne pisave in sicer v "Glas Svobode" z dne 5. februarja t. l. št. 6. Dotični stavek se glasi: "Zavertnik je še povsod, kjer je bil, dobil z nogo v r—t in tudi pri S. N. P. J. ne bo miru, dokler ne dobi breo št. 2." — Tedaj je bila tista "nedostojna" pisava, s katero je bil dični "gspud" Zavertnik razžaljen in zaradi njegove "časti" se je obrambni odbor izvolil in \$12.00 nafahtalo.

Kdor hoče lahko razumi, kako vi tiči so Krže-Zavertnik & Co.

Mi smo že opetovano povdarjali, da namen humbugarjev okoli "sosedu izza plot" je edini ta, da se pozornost od našega razkritja kolikor mogoče odvrne, da se člani S. N. P. J. zaslepi in da se 7 javnosti operejo. Toda ne bo nič, to si naj zapomnijo. Krže ima časa dovolj da on in njegov "štifelpucer" blebavati Fr. Petrič, — kateri od "socialističnih idealov živi" — v "sosedu izza plot" mažeta, kar se da, a vse ne bo nič pomagalo; zamorci se perejo a le črni, umazani ostanejo in ti zamorci bodo šli, šli tako ali tako, to jim zagotovimo. Neki hudourni oblaki se na obzoru zbirajo, elektrika je napeta in tresčilo bo, a koravno je čudodelni šavs na neki še bolj prečudni način zopet za delegata izvoljen.

Katastrofe, katera pride, ne more nihče odvrniti in nakane, katere Krže-Zavertnik kujeta, ne bodo ozelenile; to naj si bodo uverjeni.

Mi imamo velikansko zalogo, katero bomo izpraznili, ko pride čas, in ta čas pride kmalu. Krže — Zavertnik naj si priskrbita delegate-kimovce kolikor hočejo, vse ne bo nič pomagalo, primankljaj in brezmejna potrat pri gospodarstvu glavnega odbora S. N. P. J. mora na dan in makari se Kržetje, Hermani in vsi "vzorni obrambni odbor" na glavo postavijo. Toliko za danes, a v prihodnjem kaj drugega.

Die Leumundquittung

To pa ni kar si bode, Joža Zavertnik je tudi v "sosedu izza plot" na dan prilezel s spričevali o svoji poštenosti. Tu podamo ponatis famousnih spričeval, da si naši cenjeni čitatelji sodbo naredijo, kakor jim drago.

"Šmir" objavlja z dne 10. t. m. št. 100 pod naslovom "Tatovi" med drugim sledeče "Leumundquittung":

Slavno uredništvo Proletarca v Ameriki!

Ker sodruga Jožeta Zavertnika vedno po krivem blati ameriški "Glas Svobode" izjavlja izvrševalni odbor jugoslovanske socialnodemokratske stranke v Ljubljani naslednje:

Izjavljamo, da sodrug Jože Zavertnik, ki ga napada "Glas Svobode" z lažnjivi očitki, ni zakrivil ne v stranki in ne pri železničarski organizaciji nikake nerednosti, da ni poveril nikakršnega zneska kakor mu očita imenovani list z dne 24. maja t. l., ne stranki ne železničarski organizaciji ter da je pač bil strog in točen v tem pogledu in mu ni bilo treba zaraditega pobegniti v Ameriko. S strankarskim denarjem sodrug Zavertnik ni imel nikdar opravka. V Ljubljani, dne 17. julja 1909.

Za izvrševalni odbor jugosl. soc. dem. stranke
Etbin Kristan, Iv. Mlinar.
Od Rechtsschutz und Gewerkschaftsvereina z Dunaja je do bil gl. tajnik soc. organizacije o tej zadevi že leta 1907 sledeče pismo:

Wien, am 6. Februar 1907.
Herr John Petrich, Sekretær,
Chicago.

Wertér Genosse!
In Beantwortung der geschätzten Anfrage vom 24. Jänner d. J. teilen wir mit, das sich Genosse Josef Zavertnik während der Zeit seiner Anstellung als Administrator des "Eisenbahner" keines Betrages schuldig gemacht hat. Auch hat sein sonstiges Verhalten zu Klagen keinen Anlass gegeben.
Mit soc. dem. Gruss

Algemeiner Rechtsschutz & Gewerkschaftverein für Oestereich
Wien, V.—I., Postfach
Das Central Sekretariat.
Josef Tomschek.

To ga pihnejo; toda koj sedaj pristavimo, da gorenja inspirirana spričevala niso za nas niti piškavega oreha vredna in jih položimo k Kakerjevim klišeju o potrdilu prijema denarja nabranega za Gregorčičev spomenik.

Kar smo vedno trdili, to se je zopet v tem slučaju sijajno dokazalo; nesramneži se zvijajo in zvijajo pa le v blatu ostanejo, — v blatu kamor spadajo.

Nas nazivljajo tatove pa ne pomisljajo, da imajo ravno oni v svoji sredini potomce notoričnih tatov, kateri so bili sodno preganjani in zaradi zločina tatvine kaznovani. Tičočee se pa Joža Zavertnikove poštenosti, opozarjamo Joža Zavertnika na naš današnji razpis za nagrado na prvi strani lista, s kojim mu nudimo \$200 kakor hitro svojo "poštenost" dokaže.

Toliko za danes, toda "tatovi" vam bodo posvetili, da vas bo sam vrag vesel; to si zapomnite. Javni tatovi bodo polagoma raz-krinkali skrivne tatove.

Obsojen zaradi volilne sleparije. Pred mariborskim sodiščem je bil obsojen kaplan M. Kristovič iz Ribnice na Štajerskem na 50 K kazni, ker je kmetu Moriju iz Janzevske gore, ki ne zna ne pisati, ne brati, samovoljno prečrtal že napisanega kandidata Kališnika in napisal dr. Vrstoška.

KITAJSKO PRAVOSODJE.

Ako se tu v Ameriki ali v Evropi o "kitajskem pravosodju" govori, se vedno misli na barbarsko justico, o justici, katera krivično sodi in samovoljno kaznuje. Proti temu napačnem tolmačenju o njih pravosodju, so se pričeli Kitajci odločno braniti: ravno pri njih, pravijo oni, je enakopravnost pred zakonom temelj pravoreka, in dobijo se v zapadni deželi pretežno več krivičnih uradnikov, kot pa v državi sredinje. "Na Kitajskem", tako se je izjavil pred nedavnim nek kitajski višji sodnik napram laškem svetovnem potniku, "je zakon že leta sem za vse dejansko jednak, medtem, ko se Evropa take ngodnosti še le od francoske revolucije radostuje. Pri nas velja za najvišje glavno vodilo kazenskega prava obvezni, ne zvijačjo tolmačeni paragrafi: "Ako kdo kaj stori, kar ne bi smel storiti, dobi štirideset udarcev z bambusom; je zadeva resna, tako dobi osemdeset batin."

Da vam pokažem, kako se ta zakonit paragraf — "Kdor kaj zlega stori, mora kaznovan biti" — uporablja, hočem vam, nekaj slučajev iz moje sodne prakse povedati. Pred nedavnim se je v Tšinkiang, letovišče bogatih Kitajcev iz Nan-King, neka služkinja usmrtila, ker je njena gospodinja, žena bogatega veletreca, z njo slabo ravnila. Po evropskih zakonih se bi bilo težkokaj gospodnji zgodilo, a po naših postavah je bilo lahko prijati: ona je zlo storila, tedaj mora biti kaznovana. Bila je pred sodišče postavljena in na 80 udarcev obsojena. Pri dvajsetem udarcu se je onevestila, in jaz sem iz sočutja privolil, da so njeni sorodniki polovico kazni s 1000 taelov plačali. Ko se je obsojena iz omedlevice prebudila, dobila je še ostalih 20 batin. Tudi soprogu sem pustil dati 30 udarcev, ker ni branil služkinjo pred surovostjo njegove žene; mož je razventega deklitini sorodnikom moral plačati 500 taelov.

Kazni, katere vlada nad malovestne uradnike izreče, so vselej skrajno ostre. Jaz imam tu zadnjo številko pekingskega časnika, kateri je naše državno glasilo. Vlada naznanja dan za dnevom strahovanje uradnikov. Hočete li jih slišati? "Neka ženska si je življenje vzela, ker je bila neopravičeno zaprta. Odgovorni sodnik je bil odstavljen." — "Neki sodnik, koji je bil obdolžen, da sorodnikom prednost daje, je bil od službe odstavljen in preiskovalnemu sodniku izročen." — "Podprefekt iz Tšen-tšu, koji je dal dva jetnika trpinčiti, da sta umrla, bil je odstavljen in dobil je 100 batin." — "Trije sodniki so bili odstavljeni, ker so neki ženski, kot prič, toliko strahu napravili, da je zblaznila."

Toda, Vi ne smete misliti, da je naša justica samo ostra. Mi imamo tudi pomiloščenje in popustitev kazni, kakoršnje se v Evropi ne pozna. Pri nas n. pr. zamore vsaki odpusčenje dobiti, kdor se je pregrešil, pa zna zopet storjeno krivdo poravnati in da prostovoljno pripozna pregrešek, predno se je za pregrešno dejanje zoznalo.

Ima na smrt obsojeni priletne stariše, kojim edina podpora je bil on, tako zamore cesar smrtno obsodbo in bastonade spremeniti in bastonade se olajšajo, ako se sorodniki obsojenca zavežejo, denarno globo zanj plačati. Pri nas ni odvetnikov, ker odvetnike se smatra, kot pregrešek načina enakopravnosti pred zakonom. Od odvetnikov bi imeli dobiček in ugodnost edino bogatini, ker oni bi si znali najboljšje zagovornike najeti, in bogatin ne sme pred sodiščem biti v boljšem položaju, kot ubogi. Kar civilne pravde zadene, tako imamo že stoletja najpriprostejši sistem. Naš modri cesar Kang-hi, kateri je natančno vedel, da je med nami mnogo pravdarjev, je pred tri sto leti odredbo izdal, katera se glasi: "Vsi tisti, koji so prepirljivi in se za vsako stvar k sodišču zatekajo, da si svojo jezo in obrekljivost ohladé, znjimi se naj brezobzirno postopa. Oni si naj zapomnijo in premislijo, predno bodo z ničevim vzrokom sodnike nadlegovali. Pridni meščanje predložijo svoje pravne spore razodišču starešinstva. Zlobne meščane pa naj sodnja razdrobi. . . . Spoštovanje pred takim ukazom!"

BEG IZ RUSKE JEČE.

Na vseh koncih in krajih so ruske ječe prenapolnjene. Danna-dan gonijo vanje politične zločince in človek, ki ga imajo carjevi biriči v krempljih, je takorekoč mrtev za ta svet. Nadzorovanje jetnikov je ne le tako strogo, temveč tudi brutalno kakor v nobeni civilizirani državi. Znano je n. pr., da imajo straže nalog, kratkoma-lo streljati na jetnike, če se le prikaže na oknu. Izreden slučaj je torej, če se komu posreči, ubežati iz batjuškine jetnišnice. Tak radosten slučaj se je primeril dne 14. julija.

V moskovski ječi je bilo dvanajst mladih deklet, obsojenih na dosmrtno prisilno delo. Ena je bila zaprta radi navadnega pregreška, vse druge radi političnih zločinov, ker so bile članice socialnodemokratske stranke. Tem dekletom se je dne 14. posrečilo uiti.

To se je zgodilo tako. Neka gospa Torasova se je oglasila v ječi za pazniško službo. Sprejeli so jo in ona je opravljala svoj posel tako točno in vestno, da si je kmalu pridobila takorekoč neomejeno zaupanje ravnateljice. Prav na to je pa čakala. Če bi bila gospa ravnateljica vedela, da se "gospa Torasova" drugače piše, in da je sodruginja njenih jetnic, bi ji bila najbrže kljub točnosti in vestnosti kaj manj zaupala.

Zvečer 13. julija je bila gospa Torasova nenavdno vesela. Ves čas je pela. To je bilo dogovorjeno znamenje in dekleta so vedela, da ne smejo spati. O polnoči je gospa Torasova prevzela inšpekcijo, ob 2. po noči je odprla celico, v kateri so bile njene jetnice. Ponarejene ključke drugih vrat si je prej priskrbeli in tako je odpeljala svojih 12 deklet pri zadnjih vratih skozi stransko ulico na prosto ter se tudi sama ni več vrnila.

Žal, da so drugi dan dvoje deklet vendar prijeli, ko sta hoteli, preoblečeni v moško obleko, najeti voz na kolodvor moskovskojarslavskve železnice. Kako je z ostalimi desetimi, se doslej še ne ve.

Pomočnik ministra za notranje zadeve, general Kurlov je ukazal strogo preiskavo, ki pa doslej ni dognala ničesar.

"Rd. Prap."

Nadaljevanje iz 3. strani.

SEDAJ IMAMO NOV TARIF.

To je v resnici interesanten tarifni zakon. Ne bo vas zadavil in boste še živeli; časi bodo mogli dobiti — to se pravi, človek, ki rad trdo dela, bo moral delati, da bo skromno živel in redil svojo družino.

Velika procesija Ameriškega ljudstva se bo pomikala svojo pot naprej; mala četa, ki stopa v sredini bo imela vsega zadosti — to je razred semi-parasitov; še manjša vodeča četa, to so Aldrich, Rockefellerji in managerji velikih trustov, bodejo imeli svoje milijone, tisoče milijonov, med tem ko ogromni zadnji del procesije — delavstvo — ki plačuje davke in carine tak ponižno, voli kakor mu vodje — kapitalisti zapovedo, bo pa samo životaril — hodil mimo ogalov gladu in bede.

Vsekako ničesar se ni še za bati in vi volilci se ne smete bati, ker na tem svetu ni nič stalnega. Ko hitro svet združi možgane v izobražbo in odločnost, bodejo dobili nazaj vse, kar se jim je tihotapsko ali očitno vzelo.

Moč naložiti davke še ni odvzeta in tudi ne bo. Rockefeller lahko lasti vse olje in zopet drugi lahko lasti vse železnice, a ne morajo pa "premfati" olja in železnice iz zemlje — sveta!

Zemljani lahko to vse nazaj dobe, samo ako hočejo! Na njih — Vas — je vse ležeče.

Požrtvovalnost železniškega kurjaka. Minoli petek sta zagledala strojnik in kurjaka osobnega vlaka proge Osima-Ankona nedaleč od Osime na progi kakih 100 m pred strojem malo dekle. — Strojevodja je takoj odprl protipar, a bilo bi prepozno, da ni skočil kurjake ob kotlu na malo stopnico pred strojem, hotel dekle v zadnjem trenotku dvigniti. Ko pa je uvidel, da je ne bode dosegel, je skočil držno s stroja, se vrgel na dekle, jo potegnil k sebi in obležal z njo v sredini med obema tirova. Vlak je šel čez oba, ostala pa sta nepoškodovana.

NAJBOLJŠI ZDRAVNIK
je tisti, katerega zmožnost in izkušnost v zdravljenju Vam GARANTIRA, da Vas zamore v kratkem času hitro, uspešno in popolnoma ozdraviti.

ŽE VEČ KOT IO LETNO UREDOVANJE
kot glavni zdravnik in ravnatelj na
SLOVENSKEM ZDRAVIŠČU
V NEW YORKU

Vam je dosti jasen dokaz, da je naš slavni svetovnoznan

Dr. J. E. THOMPSON,
najboljši zdravnik, kateremu je vsaka bolezen dobro poznana in kateri ima popolno izkušnost v zdravljenju vseh bolezní, za to Vam ne bode nikdar žal ako se takoj njemu poverite v zdravljenje, ker le tako zamogli bode v kratkem svoje zaželjeno zdravje nazaj dobiti.

NI JE SPOLNE MOŽKE ALI ŽENSKÉ BOLEZNI

katera bi ne bila Dr. J. E. THOMPSONU popolnoma dobro ne poznata in katere bi se on ne upal v najkrajšem času popolnoma ozdraviti. — Dr. J. E. Thompson ima popolno izkušnost v zdravljenju vseh bolezní, ter Vam zamore z njegovo zmožnostjo GARANTIRATI da Vas bode gotovo uspešno ozdravil in ako bolehte naj si bode za katerikoli akutni, ali zastareli notranji ali zunanji bolezní, kakor tudi še tako nevarni in teško ozdravljivi moški ali ženski spolni bolezní. On je na zboru od več stotin zdravnikov dokazal, da lahko bolnika ozdravi, ne da ga osebno pregleda; njemu zadostuje natančni opis bolezní v pismu, akopram je bolnik od njega še tako oddaljen.

Dr. Thompson Vam jamči za hitro in popolno uspešno zdravljenje sledečih bolezní:

Posledice onanije, triper, čanker, sifilis, impotenco, ali nezmožnost do spolnega občenja; polucijo, ali gubitek moškega životnega soka; revmatizem. Vse akutne in kronične bolezní žledoda, srca, glave, grla, ušes, ledic pljuč, prs, mehurja; kilo ali bruha, nervoznost; vse živčne bolezní; naduha, katere in prehlad, neuvajgijo, zlato žilo; božjast; vodenico; vse spolne bolezní na notranjih ženskih ustrojih; neredno mesečno čiščenje; beli tok; padanje maternice; neplođovitost; — vse kožne bolezní; srbečino, lišaje, hraste in rane; maznje na licu; uši na spolnih delih, i. t. d.

Zdravljenje vseh spolnih bolezní ostane strogo tajno.

Zatoraj rojaki: Ne obupajte ako Vas drugi zdravniki niso mogli, ali ne morejo ozdraviti. Bolehte-li od naj si bode katere koli bolezní, ter Vam je zdravniška pomoč neobhodno potrebna, in ako želite da bode v kratkem in popolnoma ozdravili, poverite samo izkušnemu, vestnemu zdravniku svojo bolezen v zdravljenje, radi tega natanko in brez stramu opišite svoje bolezen v materinem jeziku, ter v pismu natanko naznanite kako je bolezen nastopila, koliko časa traja in se razvijala, ter pisma naslavljajte edino le na:

SLOVENSKO ZDRAVIŠČE
Dr. J. E. THOMPSON, 342 W. 27. St. New York
Uradne ure so: Ob delavnikih od 1 do 5 ure pop. V nedeljo in prazd. od 11 ure do 3 popoldan

Najstarejša slovanska tvrtka
EMIL BACHMAN
580 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Se priporoča vsim Slovanskim društvam za izdelovanje društvenih znakov, gumbov, zastav in vsakerih potrebščin. Izdelek je najfineji in najokusnejši, pri tem pa zelo zmerne cene.

Neštevilno zahval in pripoznanj jamči za pristnost in okusni izdelek naročenih potrebščin. Pišite v svojem jeziku za vzorce in cenik.

EDINA VINARNA

ki toči najboljša kalifornijska in importirana vina.

POZOR! Kedar kupite galon vina, ali več, tedaj Vam pripeljemo isto na dom — brezplačno!

Naša kapljica je izvrstna in kdor je pil naše vino, trdi, da ni še nikdar v svojem življenju pokusil boljše kapljice.

Vsi dobro došli!

Jos. Bernard, 620 Blue Island Ave. TELEFON Canal 842

Missouri! **Missouri!**

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel od J. Boyden ali Star Ranch. del posestva to je kos ležec v Ripley okraju, Mo., in obsegajoč 3800 najlepše ravnine in najboljšega sveta. Ta zemljišče sedaj vržem na trg med ameriške Slovence in sicer s takimi ugodnimi pogoji, da si lahko vsak omisli lastno ognišče

PRIHODNI BANAT AMERIKE!

Cena akru \$15.00. Pogoji: \$6.00 na akker takoj, ostanek pa kedar hočes a 6 proc. obrestmi. — Kdor se noče baviti s lesom, ga jaz vzamem v nakup in tedaj plača samo \$10.00 akker in sicer \$2.00 takoj, \$8.00 pa na izplačila. — Kdor meni les prepusti, dobi ves rezan les za gradbo poslopij zastoj. Nikdo ne more kupiti več kot 40 akrov, iz vemsji če je velika družina, tedaj lahko kupi 80 akrov. — Špekulantom se ne proda niti čevlja zemlje. — Tekom 10 let bo svet vreden po \$100 akker. — To zemljišče leži približno 1 do 6 milj od slovenske naselbine in ob železnici. — Vse posestne in lastninske pravice dobi te takoj. Pišite po natančne informacije

F. GRAM, Naylor, Mo.
naselniški zastopnik za državo Missouri

Opazka. Nekoj malega se tudi še lahko kupi med slovensko naselbino

Vsak slovenski delavec mora čitati svoje glasilo t. j. "Glas Svobode!"

Ali ste že obnovili naročnino na "Glas Svobode"? Blagovolite to takoj storiti, ako želite da se Vam list redno pošilja!

Slovenska Svobodomisel. Podp. Zveza

Chicago,

Illinois.

Vstanovljena dne 1. septembra 1908.

GLAVNI ODBOR:

ANTON MLADIČ, predsednik; 937 Blue Island Av. Chicago
 MATH. GAISHEK, podpredsednik; Mt. Olive, Ill.
 JOSIP IVANŠEK, tajnik; 1517 S. 43rd Ave. Chicago
 M. V. KONDA, zapisnikar, 597 W. 20th St., Chicago
 IVAN KALAN, blagajnik; 341—6th St., Milwaukee, Wis.

NADZORNIKI:

JOSIP BENKO (predsednik), 212 Fulton Ave., Pullman, Ill.
 JOS. WERSHAY, bx. 271, Grand Works, Ill.
 LOUIS SKUBIC, 2727 So. 42nd Ct., Chicago, Ill.

POROTNIKI:

JAKOB ZAJC, (predsednik) bx. 44, Winterquarters, Ut.
 ANTON DULLER, Gamburg, Mo.
 JOS. MATKO, Box 481 Claridge, Pa.

Vsa pisma n vprašanja za pojasnila naj se izvolijo pošiljati in tajnika
 Jos. Ivanšek, 1517 S. 43rd Ave, Chicago, Ill. Denarne, ošiljave pa
 na Ivan Kalan, 341—6th St., Milwaukee, Wis.
 Uradno glasilo je "GLAS SVOBODE"

Sprejeta nova društva.

Št. 25 v Reading, Pa.: Franc Košmerl, c. št. 588; Josip Košmerl
 589; Anton Košmerl, 591; Ivan Košmerl, 591; Peter Hočevar,
 592; Ivan Starešinič, 593; Ivan Krofina, 594; Ivan Šuklje, 595;
 Martin Težak, 596; Matija Moravec, 597.

Št. 26 v Collinwood, Ohio: Ivan Zupane, 602; Alojz Škof,
 603; Ivan Aljančič, 604; Karol Kotnik, 605; Jurij Jenko, 606;
 D. Blumel, 607; Franc Kovič, 608; Ivan Potočar, 609.

Št. 27 v Forest City, Pa.: Jakob Terček, 652; Franc Leben,
 653; Ivan Šume, 654; Ivan Slapničar, 655; Jakob Miheve, 656; Fr.
 Telban, 657; Franc Klemenčič, 658; Anton Podboj, 659; Ivan Le-
 narčič, 660; Josip Gliha, 661; Franc Vrbič, 662.

Št. 28 v Madison, Ill.: Tomaž Mancec, 610; Mihael Maradin,
 611; Ferdinand Bahorič, 612; Štefan Sajuš, 613; Anton Majna-
 rič, 614; Anton Pleše, 615; Anton Pleše, ml. 616; Josip Posavac,
 617; Andrej Belobrajdič, 618; Ivan Čar, 619; Anton Kolene, 620.

Pristopili:

K društvu št. 2 v Claridge, Pa.: Franc Regina, 621; Ivan Gaz-
 voda, 622; Ivan Močnik, 623; Ivan Jeras, 624; Josip Baloh, 625;
 Josip Metelko, 626; Jakob Jeras, 627; Anton Terček, 628; Franc
 Jare, 629; Jakob Guzel, 630; Matevž Jeras, 631.

K društvu št. 4 v Black Diamond, Wash.: Franc Podlinšek,
 632; Franc Kračnik, 633; Jakob Pečnik, 634; Franc Cirar, 635;
 Franc Bizovšek, 636; Josip Kramžer, 637.

K društvu št. 6 v Winterquarters, Utah: Anton Rudman, 638;
 Franc Widergar, 639; Anton Očepek, 640; Josip Blažič, 641.

K društvu št. 9 v Leadville, Colo.: Ivan Praprotnik, 598; Jo-
 sip Jare, 599; Franc Adamič, 600; Ivan Fink, 601.

K društvu št. 12 v Cumberland, Wyo.: Val. Guzel, 642.

K društvu št. 13 v DeWitt, Ill.: Anton Demšar, 643.

K društvu št. 18 v Girard, Ohio: Ivan Rojšek, 644; Ivan
 Galet, 645; Mihael Habič, 646; Anton Fabjan, 647; Ivan Zaver-
 šek, 648.

K društvu št. 20 v Cleveland, Ohio: Anton Centa, 649; Alojz
 Jevnikar, 650; Ignac Longar, 651.

K društvu št. 5 v Darragh, Pa.: Štefan Jagodič, 663; Matija
 Dolinšek, 664; Ivan Godina, 665; Matija Kravanja, 666.

K društvu št. 9 Leadville, Colo.: Franc Novak, 667.

OPOMBA.

Cenjena društva oziroma tajnike opozorim, ako se je kaka po-
 mota vrnila v imenah društvenikov, ali pa v mesečnem imeniku,
 ako to zapazite, toraj mi nemudoma naznanite, da v prihodnjem po-
 pravim. Dalje pozivljamo one uradnike kateri mi še niso nazna-
 nili naslova, da to takoj store, ker to je nujno potrebno. Vsak taj-
 nik društva naj pazi na to, da v prošnjah odzadej napiše ime in
 naslov vsakega sprejetega člana; nikakor pa ne pišite nobene šte-
 vilke na zadnji strani, ker zgorajni prostor je le za certifikat štev.
 in to vredi glav. tajnik.

Bratje tajniki pazite na to, da v prošnjah na prvi strani, na
 vsako vprašanje vpišete odgovor kar je zelo potrebno, stem pa tudi
 glav. taj. mnogo dela prihranite. Dosedaj sem prejel mnogo listin
 brez podpisa uradnikov, dan se je in drugo potrebno.

Zdravniške izkaznice bolnih bratov, naj blagovolijo obiskovalci
 podpisati na dan obiska, in predno se pošlje na glav. urad.
 naj tajnik natančno pregleda ako je v redu, ter se podpiše. Prejel
 sem že nekoliko listin brez podpisa, ker pa ni mogoče podpore na-
 kazati na tak način, zato moram sem nazaj pošiljati take listine;
 toraj vidite vse to nepotrebno delo. Pazite v prihodnjem.

Vsa društva S. S. P. Z. in delegate stem pozivljamo, da mi
 koliko naj hitreje mogoče naznanite koliko dni ste potovali v Chi-
 cago na konvencijo in nazaj domov, da v stvari uredim.

Do sedaj sem prejel poročilo od dveh društev, toraj storite še
 vsa ostala tako. Bratski pozdrav

Jos. Ivanšek, gl. tajnik.

IZVLEČEK ZAPISNIKA.

Po prvi konvenciji, prva seja glavnega odbora Slov. Svo. Pod.
 Zveze se je vršila dne 12. avg. 09.

Predseduje Anton Mladič, predsednik.
 Navzoči: Anton Mladič, Jos. Ivanšek, M. V. Konda, Jos. Ben-
 ko, Jos. Verščaj, Alojz Skubic in Ivan Kalan.

Prečita se zapisnik zadnje konvenčne seje, odobri s poprav-
 ki ozir. dodatki, zapisnikarju br. Gaisheku se pa izreče zahvala za
 točno in cenno delo.

Poročilo in pregled varščin, kakor tudi formularjev za nove
 tiskovine in oddaja knjig.

Ker je bila zadnja revizija knjig na nedeljo 8. avg. predlaga
 br. Benko, da naj ne računamo dnevnice. Sprejeto.

Brat Verščaj predlaga, da se v naprej vsi računi za izplačilo
 tako tudi usmrtnina in poškodbe z eno besedo vse razven bolniške
 podpore predlože odboru v potrdilo. Sprejeto.

Nadalje se je zaključilo, da voli društvo št. 1 v Chicagi dva in
 društvo št. 19 v So. Chicagi pa enega člana v pomožni odbor.

Nadalje se je zaključilo, da se bojo odborove redne mesečne
 seje vršile vsak zadnji četrtek v mesecu.

Brat Konda poroča, da odpotuje 16. t. m. v staro domovino,
 ker mu leži 98 let stari oče bolan. Videl ga ni že 23 let; se vzame na
 znanje.

Brat predsednik zaključuje sejo ob pol 12. uri zvečer.

M. V. Konda, zapisnikar.

DOPISI IN POROČILA

Chisholm, Minn. 9. avg. 09.

Jaz sem bil predsednik društva
 "Srea Jezusa" št. 54 K. S. K. J. a
 pristopil sem pa tudi k S. N. P. J.
 kot član in ker kot tak, po pravi-
 lih K. S. K. J. se ne sme pri zad-
 njem društvu nikakoršen urad o-
 pravljati, toraj sem pri zadnji se-
 ji društva "Srea Jezusa" št. 54
 K. S. K. J. predsedništvo prosto-
 voljno odložil toda od društva ni-
 sem odstopil.

To je vsem sobratom društva
 "Srea Jezusa" št. 54 znano in
 mislim, da sem povsem pravilno
 postopal.

Sedaj pa pride nekaj drugega,
 kar hočem vsem cenjenim sobratom
 naznaniti in sicer kakšno sramo-
 to mi je g. Martin Zalar, član
 društva "Srea Jezusa" št. 54 na-
 redil. Očital mi je da sem "proti
 veri" in to zaradi tega, ker sem
 k S. N. P. J. pristopil (!) in žugal
 mi je, da nimam več v društveno
 dvorano priti, da nimam nič go-
 voriti in celo z "marš ven" me je
 ven podil, kakor kakšnjega psa.

Dragi sobrati, jaz mislim, da
 sem tak katoličan, kot je Martin
 Zalar, ko ni pri S. N. P. J., in pa
 tega tudi ne spremejo, to pa zato,
 ker je preveč katolišk. Njemu se
 lahko dokaže, da on odpravlja
 svoje katoliške dolžnosti, kolikor
 je določeno od naših cerkvenih
 odbornikov, namreč koliko mora
 vsaki katoličan darovati za cer-
 kev vsako leto. Jaz Zalarju lahko
 dokažem njegovo katoliško pre-
 pričanje, ker ga mnogokrat vi-
 dim pri maši, to je narmanje štiri-
 krat v letu akoravno je prav bli-
 zo katoliške cerkve. Meni predba-
 civa, da sem proti veri, pa le o-
 pravljam svoje cerkvene dolžno-
 sti že 14 let, kar sem v Ameriki.
 Res se je G. F. First jezil nad me-
 noj, ker sem bil dal v časopise, da
 se po hišah poročava in je rekel,
 da ni spodobno ko tako stvar po
 časnikih priobčujem, toda meni
 ne sme nihče zameriti, ker sem
 "proti veri", ali jaz mislim da
 takšnim katoličanom, ki mene za-
 voljo tega v društveni dvorani na-
 padajo, ni za zameriti, to pa toli-
 ko manje, ko ne vedo da po kato-
 liški veri se v cerkvi poroča ne pa
 v hišah. Pri nas v Chisholmu ima-
 mo lepo katoliško cerkev in iz-
 vrstnega duhovnika in mislim, da
 tisti gospod, ki se je nad menoj v
 dvorani znesel, da je še manj de-
 ležen katoliške cerkve, kakor jaz,
 ki je g. Martin Zalar rekel, da
 sem zoper vero sedaj ko sem k S.
 N. P. J. pristopil.

Vam je vsem znano, kako je s
 tako rečjo; ko se je ta vest raz-
 nesla, da je menš g. Martin Zalar
 v dvorani predbačival, da sem
 proti veri od kar sem v narodno
 društvo vstopil in to tudi moja že-
 na zvedla, je mislila, da sem res v
 drugo vero se zapisal, ko sem se v
 S. N. P. J.; no saj veste, kakšna
 so ženska načela.

G. Martin Zalarju pa svetujem,
 da naj najprvo pred svojim pra-
 gom pomete in potem naj še le
 pometa pred pragi narodnih pod-
 pornih društev.

Pozdravim vse sobrate, posebno
 one ki spadajo k podpornim dru-
 štvam in želim obilo uspeha na-
 šemu "Glas Svobode".

Karol Zgonc.

Op. ur. Nam so pravila S. N. P. J.
 dobro znane a ni nikjer nič o
 protiverstvu v njih, marveč je
 pod sedanjo vzorno vladjo S. N. P. J.
 dobro v klerikalno senco zavo-
 zila. Potolažite Vašo ženo in ji za-
 gotovite, da Vas ne bo "špicpar-
 kelj" vzela.

Fairbanks, Alaska, 9. jul. 1909.

Upam, da mi bodete odločili še
 nekoliko prostora v našem delav-
 skem listu "Glas Svobode".

Ni dolgo, kar sem poročal raz-
 mere v Alaski, in zopet sem na
 tem. V zadnjem dopisu mi ni bilo
 mogoče poročati o stavki, ker do
 takrat se še ni nič znalo o tem, a
 s pričetkom t. m. so zastavkali v
 enem zlatim rudniku, kateri se
 nahaja na prostoru (Goldstream)
 št. 17. Vzrok temu je bilo, ki so
 delavci zahtevali svoje pravice
 ter da se jim plača dnevno \$6.00,
 katere tudi zaslužijo. Toda vse je
 bilo zaman, delavci so zgubili; a
 to pa radi tega, ker je toliko ljudi
 čakalo pri rudniku na delo, kol-
 kor jih je bilo v rudniku vposle-

nih. Oni so takoj zastopili njih
 prostore in stavka je bila konča-
 na.

Omeniti moram še, da tudi pri
 nas, namreč v Fairbanksu ne po-
 zabijo na praznik 4. julija. Ta
 dan zbudil je velikansko slavnost
 — po mestu in še večje zabavo so
 si napravili 5. julija. Celi dan je
 sviral godba po mestu in se sem-
 tertja po ulicah vozila na lepo o-
 krašenih vozovih, tako da je bilo
 vse pokonci; kaj sličnega še ni-
 sem videl v U. S. A.

Tudi so imeli dirke razne vrste,
 in tako so tudi tekali ljudje v ko-
 ji je mož pretekel 26 milj v 2 u-
 rah 50 m., za prvo nagrado, ki je
 bila \$1500, druga \$500 in tretja
 \$200. Nekateri tekači so kar ne-
 zavestni popadali.

Tako po nepotrebnem tratijo
 denar, brez vsakega premisla in
 trpinčijo ljudi. Radi tega je silno
 zabavljal tukajšnji časnik "Fair-
 banks Daily Times", češ, da je to
 sramota, ko toliko časa držijo lju-
 di v mestu, dokler ne da zadnjega
 centa iz žepa, da potem nekteri
 celo pomankanje živčevja trpijo. Na
 tisoče ljudi je, ki mu nikdar ne
 postane čelo potno a vzleje temu
 bolje živijo kot oni, ki morajo od
 zore do mraka mahati s pikom in
 delati z lopato s krvavo žuljavimi
 rokami. V mestu se govori, da je
 minuli mesec 7 oseb zblaznilo
 vsled obupanja, ker bili so brez
 dela in jela. Veliko se jih je po-
 dalo proti Valdaz in sicer peš, kar
 je le uganka, pridejo tja ali ne,
 ker poletna pot je skoraj nevar-
 nejša nego zimska.

Tako se godi z ubogim delav-
 cem, da si je vse naredil ter spr-
 vil skupaj bogatino, da se lepo
 vozi od kraja do kraja, a ti delav-
 cee moraš pa kraj pota gladi u-
 mirati. Nisi li sam kriv? Postal
 boš pameten ali prepozno bo. Se-
 daj je še čas pokazati kapitalistom
 hrbet (!) in sprevidel bodeš,
 da tebi ne mora škodovati. Stopi
 v delavske vrste, ker v združenju
 je moč!

Premislimo koliko se producira
 in koliko imamo delavci od tega.

Produciral se je zlato v Tana-
 na Valley:

Leta 1903 za	\$30.000
" 1904 "	350.000
" 1905 "	3.750.000
" 1906 "	9.114.000
" 1907 "	9.000.000
" 1908 "	10.500.000
" 1909 "	12.500.000

(Naseljitev ljudi je bilo:

Leta 1903	300
" 1904 "	3000
" 1905 "	6000
" 1906 "	8000
" 1907 "	12.000
" 1908 "	14.000
" 1909 "	18.000

Iz tega je razvidno, kako hitro
 se je naseljevanje množilo v Ta-
 nana Valley, a takisto bo ljudstvo
 tudi odhajalo, ker delo gre h kra-
 ju okrog Fairbanksa.

Do danes je nisem dobil nikake
 pošte razven par pisem iz Oregon
 City, v katerih mi poročajo, da
 me zopet nekdo v Proletarju na-
 pada in to prav zahrbtno iz Ca-
 mas, Wash. Poprej živel je kot
 "obersocialist" št. O. v Oregon
 City, Ore., a da dobim časopise v
 roke, mu hočem že posvetiti z
 bakljo pod nos. Odišel sem mirno
 in na tihem iz Oregon City, Ore.
 toda ta zdrabar in njegovi priv-
 rženci me ne pustijo pri miru;
 ali vse jim hočem vrtniti z obrest-
 mi vred, samo malo potrpljenja
 fantiček. Že si žrl blamaže ter ko-
 rakal v "špoh-kamro", prav še-
 pasto, in tako bode še, jaz še ži-
 vim, ako ravno sem že došti po-
 iskusil, ne bodem niti črkice dol-
 žan ostal. "Proletarju" pa želim
 dober tek, saj itak družega nima
 v listu kot napade. To je delavski
 "šmirpapir" ne pa delavski list!
 Jaz imam za onega lopova dosti
 gradiva, ali postal sem miren radi
 tega, ker vsaki pameten človek
 nemara čitati napade po časopisih.
 Tebi, dragi mi "Glas Svobode"
 pa želim obilo novih naročnikov
 in dvakratno tedensko izdajo, da
 bode "sosed izza plot" bolje sa-
 po vlekkel vase.

Pozdrav vsem zavednim roja-
 kom širom Amerike.

Peter Kurnik.

DOBRA BESEDA DOBRO MES-
TO NAJDE, PRAVI PRE-
GOVOR.

Assumption, Ill. 12. avg. 1909

Cenjeni urdnik "Glas Svobode!"
 Od kar bijete boj za pravico in
 koristi nas podzemeljskih, prvim
 podzemeljskih trpinov, ker se u-
 dinjamo pod zemljo od kodcr
 spravljamo premož in površje;
 pripravljaj se sem Vam pisati, a
 vedno sem od časa do časa odla-
 šal dokler se nisem resno tega za
 mene toliko teškega dela oprijel.
 To sem pa tudi faktično primor-
 ran, ker nesmem z naročnino za-
 ostati, drugače pa prelomim svo-
 jo zapoved, kot delavec napram
 delavskemu listu "Glas Svobode"
 tega pa ne storim za nobeno ceno
 dokler bode list na tem stališču in
 pod tako spretnem vodstvom.

Nimam namena Vas dražiti, mi-
 slim pa da je moja dolžnost Vam
 "kongratulirati" na tako uspeš-

nem delovanju, kot je Vaše dragi
 mi urednik.

"Glas Svobode" je list, brez ka-
 terega bi ne smel biti ne en slo-
 venski delavec v Ameriki, ker ka-
 kor sprevidim iz njega predalov
 je to pisava le v korist našim ro-
 jakom delavcem, bodi si katere-
 koli stroke. Vozite po začrtani po-
 ti naprej ne ozirajte se ne na levo
 ne na desno, naj si bo potem to
 Zavertnik, katolišk duhovnik,
 Kaker, Krže ali kdorkoli makar
 Vaš brat — tako je prav, vsake-
 mu svoje, kar mu gre. List se bo
 tako vsakemu priljubil in prilzel
 bode polagoma v ospredje.

Želeč Vam veliko uspeha pri
 trudopolnem delu ter polno koša-
 rico najboljšega zdravja in osta-
 jam Vaš

A. Dekleva.

Ameriške železnice so v minu-
 lih dvajsetih letih za nepopolno-
 ma 100.000 milj podaljšane. Vsa
 dolžina znaša sedaj 238.000 milj.

GLAS SVOBODE
CO.

597 West 20th St., Chicago, Ill.

OBVESTILO!

Vsem društvam, obrtnikom, trgovcem, gostilničarjem, kakor
 tudi posameznikom se priporoča za nabavljenje

Vsakovrstnih Tiskovin

kot: Zavitke in papirje z firmo, za zasebnike in urade,
 račune in vse v to stroko spadajoče tiskovine. Priskrbimo
 tudi

društvena pravila in prevode

iz tujih jezikov na slovenski jezik in obratno. Naročnikom
 lista

"Glas Svobode"

dajemo vsa tozadevna pojasnila zastoj, samo poštno znamko
 za 2c se naj priloži za odgovor.

AVSTRO-AMERIKANSKA-LINIJA.

NOVI PAROBRODI
 VOZIJO iz AVSTRO-
 OGERŠKE v NEW
 YORK in OBRATNO

PARNIKI PLUJEJO IZ NEW YORKA:

Argentina..... 1. sept. 1909 | M. Washington, 25. sept. 1909
 Laura..... 15. sept 1909 | Alice..... 6. okt. 1909

"Laura in "Alice" sta nova parnika na dva vijaka. "Francesca"
 in "Sofie Hohenberg" sta ravnokar zapustila ladjedelnico ter sta naj-
 novejša in jako elegantno opremljena.

Naša pristanišča so: [Z] Za Avstrijo-TRST, za Ogrsko-REKA
 Železniške cene na teh ozemljah so najceneje in imenovana pristanišča
 najbližja Vašega doma. Dobra in priljudna postrežba; občuje se v
 SLOVENSKEM JEZIKU

Phelp Bros. & Co.,

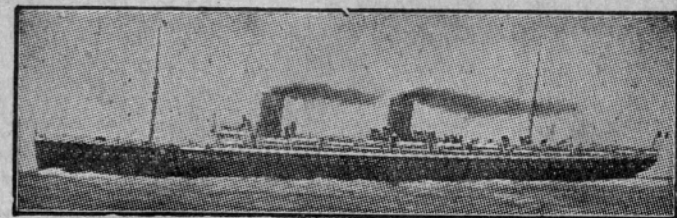
2 Washington St., New York, N. Y.

Direktna zveza z Avstrijo, Ogrsko in Hrvaško

FRANCOSKA PROGA

Compagnie Generale Transatlantique

GLAVNA PREVOZNA DRUŽBA.

New York v Avstrijo čez Havre Basel. Veliki in brzi parobrodi.

La Provence..... 30.000 HP | La Lorraine..... 22.000 HP

La Savoie..... 22.000 HP | La Touraine..... 20.000 HP

Chicago, nov parnik..... 9500 HP

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno hrano na parnikih

družbe. Snažne postelje, vino, dobro hrano in razna mesna jedila

Parniki odplujejo vsak četrtek.

Glavni zastop na 19 State St. New York.

MAURICE W. KOZMINSKI, glavni zastopnik za zapad,

na 71 Dearborn St. Chicago, Ill.

Frank Medosh, agent na 9478 Ewing Ave. S. Chicago, Ill.

A. C. Jankovich, agent na 2127 Archer Ave. Chicago, Ill.

ALI SE BRIJETE DOMA? Tukaj vam ponujamo bri-
 tev za \$2.00, katera je kos
 svojemu namenu, in ki navadno prodaja za \$4.00 in više.
 Ta ponudba, kakor pričakujemo bo prinesla stotine novih
 odjemalcev naših britov na katerih se čita ime: Jos. Kral
 in katerih se je prodalo že tisoč v 33 letih, t. j. od 1. 1876
 Mi samo poskušali dobiti boljše britve pa prišli smo do
 prepričanja, da ravno te naše britve imajo najboljšo last-
 nost. Vse naše britve so popolno jamčene, in jih z vse-
 ljem zamenjamo v vsakem event slučaju. Še celo britvi
 ne morejo rati sodbe o britvi dokler je ne poskušajo, toda
 mi damo garancijo za vsako britvijo v ceni od \$2.00 ali več.
 CENA \$2.00. Pošiljate izven mesta se sprojejo. Bru-
 sine britve za 25c od komada. Delo jamčeno. Za naro-
 čine izvan Chicaga pošljete še 5c posebej za poštino.</

Zapisnik S. S. P. Z.

(Konec.)

Pride debata zavoljo bolniške podpore za posledice poškodovanih udov. Vdelež se iste zopet vsi delegati. Br. Gaishek pa stavi predlog, da se za iste ne izplačuje nobene podpore. Podpirano in sprejeto.

Usmrtnina v slučaju samomora. Pride do debate, katere se vdelež br. Košmrl, Konda, Ivanšek, Cesar, Duller, Kalan, Cvetkovič, Zajec, Arhar, Matko, Mažgon. Br. Zajec stavi predlog da se debata zaključí, bilo sprejeto.

Br. Konda stavi predlog, da v takih slučajih se plača usmrtnina po sledečim načinu: Če je bil član do enega leta \$100.00; od enega do 3 let \$200.00. in od treh let naprej pa cela usmrtnina. Podpirano in sprejeto.

Na vrsto je prišla zelo važna točka glede sprejemanja Slovanov v društvo od leta 45 do 55 in sicer samo za bolniško podporo.

Predsednik, da odmora med katerim pa se delegatom naroči, da se o stvari mejsebojno posvetujejo.

Po odmoru se prične debata o gori omenjeni točki. Vsi delegati povedajo svoje mnenje. Po zaključku debate se je dalo na glasovanje in ta točka je bila sprejeta. Kakor se je čitalo iz načrta. V dopolnilo se naj tu navede radi javnosti sledeče: **V društva se sprejemajo tudi Slovani v starosti od 45 do 55 let za bolniško podporo, plačujejo \$1.00 asesmenta. Bolniška podpora je ista kakor za druge navadne člane.**

Pri potnih listih pride do debate kako se mora potni član javiti društvam. Vsi delegati se vdelež debate. Br. Kalan stavi predlog, da se debata zaključí. Podpirano in sprejeto.

Br. Benko stavi predlog s dodatkom brata Matkota: V slučaju da tak potni član oboli v okolišju kakega društva se mora javiti tudi dotičnemu društvu, da ga nadzoruje; če se pa tak potujoči član naseli v kakem oddaljenem kraju kjer ni v bližini društva, da bi ga moglo nadzorovati tedaj mora isti iti po preteku 3 tednov v bolnišnico ali pa reflektirati bolno podporo. Podpirano in sprejeto.

Nadalje pride do debate med br. Konda, Kalan, Skubie, Zajec, Matko, glede članov potujočih v stari kraj. Sprejme se predlog, da bolniška podpora preneha, ko hitro član zapusti ameriške obale kakor tudi, da popotni listi za stari kraj se ne ponavljajo.

Točka glede suspendacije se je z malim popravkom sprejela.

Predsednik zaključí sejo točno ob 12 uri.

X. SEJA

Predsednik otvori sejo točno ob 2 uri pop. 29. julija 1909.

Prečitajo se imena odbornikov in delegatov. Vsi navzoči in tudi nadzorni odbornik Jos. Werschay se udeležijo popoldanske seje.

Predsednik zaključí sejo za 15 minut v svrhu poročila posebnega odbora, da isti poroči, kaj je našel in uvidel v zadevi Chicaškega lista "Proletarec". Predsednik otvori sejo in da na glasovanje, ako se dotična resolucija stavi v zapisnik ali ne. Soglasno sprejeto, da se da v zapisnik in objavi sledeča resolucija:

SKLENJENO:

Glede na to, da v Chicagi izhajajoči tednik "Proletarec" od početka vstanovitve S. S. P. Z. strajno in nezaslusno sramoti ustanovitelje Zveze kakor tudi sedaj člane, delegate in vso našo vrlo organizacijo, ter skuša za lažjivimi in nestvarnimi članki omajati ugled in zaupanje pri slovenskem narodu v Ameriki napram Zveze, se je sklenil pri VII. zborovanju S. S. P. Z. sledeči

PROTEST:

1. Izražamo naše ogorčenje napram pisavi "Proletarca" koji si nadevlje načelo socialističnega napredovanja, a v istini pa skuša napredek omejiti s tem, ko sramoti našo na svobodomiselnih napredni in socialni podlagi osnovano S. S. P. Z.

2. Protestujemo proti pisavi "Kondatova Zveza", ker S. S. P. Z. je in bo last vsih članov Zveze, in ni nikogar, koji bi si jo posamezno lastil; tedaj izjavljamo, da je pisava v "Proletarcu" niskotna in za vsaki slovenski list nedostojna.

3. Protestujemo, da se osebne zadeve med g. M. V. Kondo in osebami pri listu "Proletarcu" v S. S. P. Z. zanesti skušajo, kar ni briga Zveze; tedaj se one zadeve medsebojno rešijo.

4. Svobodno je vsakemu listu kritiko o S. S. P. Z. izvrševati, toda odločno zahtevamo, da se kritika v dostojnem tonu piše in s stvarnimi dokazi podpre.

5. Zahtevamo, da "Proletarec" s svojo dosedanjim pisavo napram S. S. P. Z. njenimi uradniki in člani neha, sicer bojo člani napram "Proletarcu" stališče zavzeli, za koje posledice bodo "Proletarčarji", sami odgovorni, in

6. "Glas Svobode" Co. se izreka zahvala za dosedanje agitacijo v prilog S. S. P. Z. ter se pričakuje da bo tudi v bodoče svojo silo zastavil za razvoj in napredek S. S. P. Z., v korist nje članom in slovenskemu narodu v Ameriki sploh. V to svrhu se "Glas Svobode" Co. izreče enoglasno zaupanje.

Nadaljuje se s čitanjem načrta pravil. Pri točki za odstopne člane je prišlo do male debate, kar se je prav hitro z malim popravkom dotične točke debata zaključila. Glede prestopnih članov se je vnela debata, katere so se vdeležili br. Joe. Werschay, Konda, Zajec, Kalan, A. Mladič, pri dodatkih so se še vdeležili br. Košmrl, Ivanšek, Zajec in Kalan.

Br. Konda stavi predlog, da bolnike se vsak dan obiskuje, s pripombo br. Matko, in sicer vsaj trikrat na teden. Podpirano in sprejeto.

Pridejo nadaljni nasveti in debate za dodatek pravil, katere so se vdeležili vsi delegati.

Obris društvenih pečatov in zveze, kakor tudi gumbov in regalij, katere je izdelal br. Skubie delegat sprejmejo.

Br. Gaishek stavi predlog, da ukrenemo tudi nekaj za ženski spol. Zaslišijo se vsi delegati o svojem ali svojega društva mnenju in pri glasovanju se je odločilo, da se napravi tako zvani ženski oddelek.

Predsednik, da 10 minut odmora, za mejsebojno posvetovanje glede te zadnje točke. Predsednik otvori nadaljevanje zasedanja in pride do debate med vsemi navzočimi. Brat Gaishek stavi predlog, da se zavarujejo žene in hčere članov za svoto \$500.00. Podpirano. Br. Zajec pa stavi proti predlog za svoto \$250.00. Podpirano. Brat Gaishekov predlog je bil sprejet.

Brat Cvetkovič predlaga, da plačujejo po 50c. usmrt. asesmenta in doklade, a tudi polovico drugih prstojbin. Podpirano in kasneje tudi sprejeto.

Br. Arhar stavi predlog za \$2.00 vstopnine. Podpirano. Br. Matko pa stavi proti predlog za \$1.00. Podpirano in sprejeto.

Br. Kalan zahteva, da se v zapisnik zabilježijo imena onih, ki so glasovali za sprejem ženskega spola in se odpove navzočnosti te debate in glasovanja. Isto so storili tudi br. Duller, Werschay in predsednik. Za žensko zavarovalnino so bili: Konda, Ivanšek, Werschay, Skubie, Mladič, Matko, Renk, Zajec, Mažgon, Lah, Lanič, Arhar, Gaishek, Cvetkovič, Cesar, Benko in Košmrl.

Br. predsednik zaključí sejo ob 6:40 zvečer in naznaní, da XI. zasedanje se vrši danes večer ob 8 uri.

XI. SEJA

istega dne točno ob 8 uri večer.

Čitajo se imena odbornikov in delegatov. Vsi navzoči. Tudi br. nadzorna odbornika Jos. Werschay in Louis Skubie.

Brat glavni zapisnikar poroča, da zapisnika ni bilo mogoče pripraviti, ker ni bilo časa, ter se zaveže po možnosti pripraviti istega do prihodnjega zasedanja. Se mu je oprostilo in na znanje vzelo. K dodatkom se je stavilo vprašanje kaj je storiti, s takimi osebami, ki imajo samo po eno oko zdravo — in razvila se je debata med vso delegacijo.

Brat Konda stavi predlog, da se istih več ne sprejema v Zvezo. Podpirano in sprejeto.

Brat J. Mladič stavi predlog, da se izplača onim, ki so zgubili še drugo oko odpravniha v znesku \$250.00. Podpirano.

Br. Zajec pa stavi proti predlog za odpravniha v znesku \$75.00. Podpirano.

Brat Mladičev predlog je bil potom glasovanja sprejet.

K dodatkom stavi br. Gaishek predlog: Vsak novo vstopivši član ima na razpolago plačati \$8.00 namesto \$2.00 vstopnine in če tako stori je s dnevom sprejema deležen bolniške podpore. S dodatkom glede zatajevanja bolniški. Podpirano in enoglasno sprejet.

Brat Konda predlaga, da bi vsako društvo imelo svojega zdravnika. Podpirano in sprejeto.

Isti stavi tudi predlog, da se vse druge prispevke razven bolniškega in smrtninskega asesmenta hrani v rezervnem fondu. Podpirano in sprejeto v zapisnik.

Pride debata kateri odborniki in uradniki naj bi se vdeležili prihodnjega zborovanja S. S. P. Z.

Sprejet je bil br. Dullerjev proti predlog ki se glasi: Konvencije se naj vdelež predsednik, tajnik, zapisnikar, blagajnik in nadzorniki.

Brat Skubie stavi predlog, da se zaključí izdelovanje pravil s opombo, da naj vsak delegat pri prih. seji naznaní ako se je domislil kake dobre točke. Podpirano in sprejeto.

Na poslovni red pride 13 točka, pri kateri br. Ivanšek prečita prošnjo društva št. 8 v McGuire, Colo. na e. delegacijo, ako je možno pomoči jim s kakim prispevkom za pokritje pogreba umrlega člana Andreja Hosnar. Primankljaj je bil \$38.00 poleg pogrebni prispevkov \$100. Konvencija je sklenila, po zaslišanju brata Lah, da se društvu nakaže iz Zvezine blagajne cela svota \$38.00 to pa zato, ker društvo je že itak malo po številu in tudi veliko iz lastnega žepa, za pogreb in drugo potrošilo.

Pri točki št. 14 poslovnega reda se sprejme "Glas Svobode" za uradno glasilo.

Da se 5 minut odmora, da upravnik A. H. Skubie preračuni, koliko bi on kot tak zahteval za glasilo.

Po odmoru se prične zopet seja. A. H. Skubie obrazloži povprečni račun, katerega delegacija na znanje vzame. Na to delegatje pripoznajo, da naj bi se dalo Glas Svobode Co. \$150.00 za glasilo za celo leto s pripombo, da če ta list ostane na istim stališču za S. S. P. Z. kot dosihmal se da tiskovni družbi na prihodni konvenciji honorar \$50.00 in če bo Zveza tako lepo napredovala kot sedaj pa tudi večjo svoto.

A. H. Skubie se izjavi, da on kot upravnik lista se zadovolji s ponudbo, ter jo od svoje strani sprejme, a želi pa, da se M. V. Konda kot delničar in solastnik tudi zasliši. Br. Konda se je opiral na sprejem ponudbe od strani upravnika, ter isto sprejel. Pride se do točke 15. o določitvi plače glavnim odbornikom sedajnega odbora in prihodnjega.

Dalje na 7. strani.

ZNAJTE

Kako zamorete dolgo živeti.
Kako ohraniti trdno zdravje.
Kako zadobiti zdravje, ako abolite.

Poslite takol za 15 centov postnih znamk i mi Vam takol odpislemo v popolnoma gladkem zavitku brez nasega naslova

ČLOVEK, NJEGOVO ŽIVLJENJE IN ZDRAVJE

Dr. E. C. COLLINS = OVO imenitno podučno knjigo

suje celokupno sestavo človeškega telesa. V njej najdete natančno opisane vzroke in posledice vsake bolezni in kako najhitreje izgubljeno zdravje nazaj zadobi.

ČLOVEK, NJEGOVO ŽIVLJENJE IN ZDRAVJE je knjiga, ki vsebuje vse, kar morate vedeti, da bi se izognili boleznem in se ohranili zdravi. Vse, kar morate vedeti, da bi se izognili boleznem in se ohranili zdravi. Vse, kar morate vedeti, da bi se izognili boleznem in se ohranili zdravi.

Collins N. Y. Medical Institute, 140 W. 34th St., New York.

Najboljši zdravnik na svetu

in zdravnik, na katerega se bode obrnili Vi v slučaju da ste bolni sami, ali kateri Vaše družine ako hočete hitro dobiti sigurno pomoč, je gotovo oni, kateri Vam zamore

GARANTIRATI, DA VAS BODE OZDRAVIL.

Slavni profesorji COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTA so v zadrjih 12 letih na tisoče naših rojakov ozdravili in sicer v takih slučajih kjer nobeden drugi zdravnik ni mogel več pomagati. Ako toraj potrebujete zdravniške pomoči pišite takoj in edino le na

COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE,

140 W. 34th St., NEW YORK, N. Y.

kjer bode najhitreje in najsigurneje zadobili izgubljeno zdravje in zadovoljnost

Uradne ure: od 10 do 1, od 2 do 5. Ob nedeljah in praznikih od 10 do 1. V torek in petek tudi od 7 do 8 zvečer.
Dr. J. J. McGLADE, Dr. J. F. COYLE, zdravniška ravnateljca.

NAVARNOST ZNAMENJE

Jako malo ljudi postanejo žrtve, takojšnjih nevarnih bolezni. Navadno neka nejevolja se počuti pred napadom, ali vsako ostane neopazeno, ali se ga prezre. Tako nejevolja je navarno znamenje narave. Marebiti je bodlaj, slabost, zabasanost, onemoglost ali skoraj vedno je

POKVARJEN APETIT

kar nas opozarja na dejstvo, da tukaj nekaj ni v redu. Moder človek nikdar ne prezre opomine, vedoč provdobra, da bi iz tega lahko postala nevarna bolezen. Mogoče, da bi prošlo brez zdravlil. Mi Vam želimo, da bi bili na varnem, to pa zamorete biti le ako živiate

TRINERJEVO ZDRAVILNO GRENKO VINO

To zdravilo deluje hitro. Ojačuje želodec njega žleze in okrepuje živce k rednemu delovanju, in ako so rane v želodečnih žlezah jih ozdravi v najkrajšem času. Stori Vam bode, kar nobeno drugo zdravilo na svetu ne učine. Vam bode

pospešilo dober tek,
popolno prebavljenje,
mirno spanje,
ojačilo mišice in živce,
očistilo kri,
dalo zdravo barvo,
energijo, korajžo in
popolno zdravje.

Vzdrževalo Vam bode Vašo družino močno in zdravo, zato ker se lahko daje otrokom kakor odraslim. Koristi vsakem želodcu, naj bo bolan ali zdrav. Urejuje njega delovanje in je edino želodečno zdravilo.

UPRAŠANJE. Ali ste že kedaj opazili, da so Vas nekateri trgovci prevarili, ko so Vam dajali ponarejeno "grenko vino" na mesto TRINERJEVEGA, katero je EDINO GRENKO VINO? Bodite previdni in zavrnite vse ponarejeno. Ako potrebujete zdravilni nasvet, pišite nam in naš zdravnik Vam ga bode dal brezplačno.

Rabite Trinerjevo zdravilno grenko vino v vseh notranjih želodečnih boleznih, Na prodaj v lekarnah, v dobrih gostilnah in pri izdelovaltelju

JOS. TRINER,

1333-1339 So. Asland Ave.,

Chicago, Ill.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

PREŠERNOVE ULICE ŠT. 3

V Ljubljani, dne 30. aprila 1909.

V pojasnilo.

Naši ameriški rojaki pošiljajo denar v staro domovino največ po Frank Sakserju v Novem Yorku, nekateri pa to store sami ali naravnost po pošti.

Kdor pošilja denar (vloge) v Mestno hranilnico ljubljansko s posredovanjem Franka Sakserja, dobi v kakih 25 dneh uložno knjižico, ker se poslovanje med Frankom Sakserjem in Mestno hranilnico ljubljansko jako točno izvršuje. Kdor pa pošilja sam denar, zavleče se stvar večkrat za več mesecev, in sicer zato, ker stranka zajedno ne obvešča hranilnice, kaj naj se stori s poslanim zneskom, ali pa svoj naslov tako netočno naznani, da se ji ne more knjižica poslati.

Gospod Frank Sakser je naš zaupnik v Združenih državah že več let, je z nami v zvezi in zato je najbolje, da se ameriški rojaki naravnost do njega obračajo. On gotovo vsakomur točno, hitro in zanesljivo ustreže.

V Ljubljani, dne 30. aprila 1909.

Mestna hranilnica ljubljanska.

Joh. Urbanc

Nadaljevanje iz 6. strani.

Br. Duller predlaga, da se starim gl. odbornikom za čas konvencije plača \$3.00 dnevne. Podpirano. Tudi \$4.00 je nekdo predlagal, a stari gl. odbor je izjavil, da ne mara tako visoke dnevne. Sprejel je ponudek \$3.00 dnevne. —

Delegacija je sklenila, da se da br. Ivanšku, gl. tajniku nagrada, za njegovo požrtvovalnost in trud.

Br. Kalan stavi predlog za \$50. podp. Br. Zajec pa proti predlog za \$75. podp. in pri glasovanju enoglasno sprejet. Brat Ivanšek se zahvali delegaciji in pravi, da z ozirom na to, da so se vsi pokazali možake sprejme le \$60 kot nagrado in ostalih \$15. pa naj ostane Zvezi. Delegatje s tem niso bili zadovoljni in se izjavili, da celo nagrada \$75. ne pokrije stroškov in poplačila za njegov trud. Sprejeti je moral \$75. Plača blagajniku se določi v njegovi navzočnosti.

Plača prihodnjega predsednika naj bo \$25 na leto. Sprejeto.

Podpredsednik ako zunaj Chicage ne dobi nobene plače, če pa v Chicagi se mu nekaj pripozna.

Plača tajnika. Sprejet je bil br. Kalanov proti predlog: do 1000 članov \$30 na mesec, od 1000 do 1500 članov \$40.00, od 1500 do 2000 članov \$50. in tako naprej za vsakih 500 članov po \$10.00 več na mesec.

Brat Werschnig predlaga, da se plača zapisnikarju \$25.00 na leto. Sprejeto.

Glede plače blagajniku se sprejme br. Cvetkovič proti predlog za \$100. na leto. Predsednik nadzornega odbora dobi \$5.00 na leto in ostala dva pa po \$3.00. Porotni odbor: Predsednik: \$3.00 na leto in ostalima dvema pa po \$1.00 na leto.

Seja se zaključila točno ob 12.37 v jutro dne 31. julija 1909. S pripombo predsednika, da 12 zasedanje se prične točno ob 8 uri v jutro.

XII. SEJA.

Predsednik otvori sejo točno ob 8 uri zjutraj na dne 31. julija 1909.

Prečitajo se imena odbornikov in delegatov. Vsi navzoči. Konvenciji prisostvujeta tudi nadzorna odbornika Jos. Werschay in Alois Skubic. Prečita se zapisnik zadnjih dveh sej, ki se soglasno sprejme.

Čitanje dopisov. Prečita se prošnja za pristop od društva v Madison, Ill. Društvo sprejeto v Zvezo z živijo klici.

Pride se na poslovni red in sicer do plače delegatom. Sprejet je bil br. Cvetkovičev predlog za \$4.00 na dan s pripombo, da mora vsak delegat prijaviti čas odhoda iz Chicage in prihoda domov. Uradniki in pregledovalci knjig dobe dnevno po \$3.00 in vožne stroške.

Br. Gaishek predlaga, da tudi tajnik dobi \$3.00 dnevne ob času revizije knjig in računov. Podpirano in sprejeto.

Konvencija pooblasti br. A. H. Skubica, da vredi ustavi in pravila ter da ista prestavi v angleščino in sprejme se stavljen predlog, da se br. Skubicu za ves trud, to je izdelavo pravil, prestavo istih, pisanje zapisnika in urejevanje istega za glasilo plača \$75.00, s čimur se je br. Skubic zadovoljil.

Odmor 10 minut.

Br. Kalan stavi predlog, da nova pravila stopijo v veljavo 1 oktobra t. l. Podpirano. Br. Zajec stavi proti predlog, da ko hitro so tiskovine gotove, naj pridejo pravila v veljavo. Podpirano. Soglasno pa se je sprejel brat predsednikov nasvet, da pridejo iste v veljavo s prvim avgustom t. l.

Volitev glavnega odbora S. S. P. Z.

Brat A. Mladič je bil proglašen soglasno predsednikom.

Brat Jos. Ivanšek, bil z večino zvoljen tajnikom. Brat Ivan Kalan, bil z večino zvoljen blagajnikom. Brat M. V. Konda, bil z večino zvoljen zapisnikarjem.

V nadzorni odbor so bili izvoljeni: br. Jos. Benko, ki je imel največ glasov, se je proglašil tudi predsednikom tega odbora. Jos. Werschay in A. Skubic sta pa ostala člana tega odbora. V porotni odbor so voljeni: br. Anton Duller, Jakob Zajec (predsednik) in Jos. Matko.

Izvoljeni odborniki se zahvalijo navzočim delegatom za zaupanje in čast in prisegajo da bodo natančno in zvesto opravljali svoje posle.

Živijo klici so doneli po dvorani.

H sklepu ob 1.15 pop. zapela se je: "Od Urala!"

Anton Mladič,
predsednik.A. H. Skubic,
glavni zapisnikar

Math Gaishek, zapisnikar.

RAZNO IN DRUGO

Pod vlak je prišel vsled nepredvidnosti poštni kočijaž pri Sv. Pavlu na Štajerskem. Stroj mu je odtrgal obe nogi. Odpeljali so ga v bolnico, kjer je v par dneh umrl.

Grozen detomor. V najpobožnejšem gnezdu klerikalne Bavarske v Itzingu se je dogodil v zadnjem času nečuden detomor. Neke dekla je skrivaj porojeno nezakonsko dete razrezala z žepnim nožem na kose in jih posamezno pokopala v gnojni jami. Pred sodnijo je najprvo izpovedala, da jih je dala med hrano praščem, nato pa priznala, da jih je pokopala.

Radi pajčolana oslepela. Kako nevarno je nositi pajčolan, posebno barvast, nam dokazuje nesreča, katera se je pripetila neki gđ. Martinovski v Petrogradu. Šla je na sprehod v deževnem vremenu, zakrita z barvastim pajčolanom. Ko se je vrnila domov, je začutila čez par ur hudo bolečino v očesih. Peklo jo je in skelelo, očesi sta naenkrat silno otekli in se pordečili. Obenem so se pridružile hude bolečine v glavi in tekem pol ure je popolnoma oslepela. Zdravnik, ki so ga takoj poklicali, je konstatiral hudo zastrupljenje vsled barve. Raztopila se je namreč v dežju barva pajčolana in začela v očesi. Odpeljali so deklo takoj v bolnico, kjer so izrekli strokovnjaki, da je le malo upanja, da bi ozdravela.

Neverjetni nasledek klerikalne vzgoje. "Narodni Listy" poročajo: V občini Ratajih pri Olomucu je peljala pestunja malega sinčka bogatega kmeta v vozičku na sprehod. Slučajno se je oddaljila in v tistem trenutku je zdrčal voziček v bližnji ribnik. Otrok bi bil čisto gotovo utonil, da ga ni rešilo mlado dekle, ki je slučajno prišlo počestiti. Oče rešenega otroka je poklical dekle k sebi, pa kako se je začudila pogumna rešiteljica otroka, ko ji je mesto zahvale fanatični klerikalec povedal to-le: "Ampak dekle, pa res ni bilo treba fanta iz vode vleči! Saj bi ne bil utonil. Veš, na vratu ima svetinjico, ki jo je sam papež blagoslovil. On bi ne bil utonil." — Kakor je videti, so klerikaleci povsod enako zabiti, na Moravskem, kakor pri nas.

Zeno je ubil neki kmet iz Lindhova v Lavantinski dolini. Zaprl je zeno v klet, kjer jo je s svojim bratom toliko časa pretepal, da je vsled dobljenih ran umrla. Zakaj

sta to storila ni znano, oba suroveža so oddali sodišču.

Tatvina v vlaku. Neki avstrijski grofci je bilo pokradenega na poti v Karlove vane, med tem ko se je mudila s svojo družbo v jedilnem vozu, perila, zlatnine in denarja za 64.000 frankov. Zaprli so 2 sumljiva sopotnika, katera pa odločno tajita in tudi nimata več ko 60 frankov denarja.

Nezaslišana klerikalna predrznost. V Nem. Brodu na Češkem so imeli klerikaleci veselico in po veselici so hoteli prirediti pred hišo, kjer je bival svoj čas Karel Havliček, njegovemu spominu — ovacij. Karel Havliček, bojevnik za svobodo, avtor "Krstu sv. Vladimira" — pa klerikaleci... Človeku se mora kar naravnost gnusiti klerikalno farizejstvo. Do klerikalne ovacije Havličku pa vendar ni prišlo, ker se je pred Havličkovo hišo nabralo par sto naprednih ljudi, ki so klerikalno procesijo sprejeli z živžganjem; najnovejši Havličkovi čestilci so jo seveda odkurili, kakor bi jih polil z mrlo vodo.

Pešpot okoli zemlje. Zveza pariških založnikov knjig in časopisov je razpisala dve nagradi po 175.000 frankov, kateri dobita dva, ki prehodita peš pot okoli sveta, ne da bi vzela s saboj kaj denarja. Preživljati se morata edino od predavanj, prodaje razglednic in eventuelnih daril. L. 1905 dne 15. septembra je nastopilo to težavno pot pet oseb in sicer 4 gospodje in ena ženska, soproga potovalca Odina. Po narodnosti sta oba Odina Francoza, izmed ostalih pa so Anglež, Belgijec in Rus. Odina sta dospela v soboto po sila težavni in mučni poti kot prva v Hamburg. Napravila sta že 40.000 km in prehodila Angleško, Ameriko, Kitajsko, Sibirijo, Rusijo, Rumunsko, Bulgarijo, Avstrijo, Finsko, Švedsko, Norveško in Dansko. Od končnega cilja jih loči še 1100 km dolga pot čez Nemčijo, Holandsko, Belgijo in odtod v Pariz. Potnika sta zdrava in kreпка, na poti se jima ni dogodila razun enega malenkostnega napada na Kavkazu nobena večja nesreča. Ko dospeta v Pariz, se jima izplača razpisani nagradi.

Moderno linčanje. V Frankobrodu je 16letna hčerka potnika Himpfnerja, obupana nad neprestanim trpinčenjem staršev, skočila iz okna II. nadstropja, in obležala smrtno poškodovana na cesti. Ljudstvo, ki je poznalo krute in sirove starše, je bilo radi tega silno razburjeno. Zvečer se je zbralo pred hišo nad 2000 oseb. Množica je vdrla v stanovanje, tirala starše na ulico ter pretepa je jih s palicami jih gnala po mestu. Močan oddelek policije in vojaštva je množico razgnal in kaznovane starše odpeljal z velikim trudom domov. Okrog hiše so postavili močan kordon stražnikov, ker bi bila množica rada vprizorila nov napad.

Ustrelil se je na straži 19letni mornar v Pulju K. Kroupa iz Štajerske. Vzrok je bil baje strah pred kaznijo radi nekega službenega prestopka.

Kotel se je razpočil v žganjarni "Ampelea" v Rovinju. Dva delavca so razleteli kosovi ubili, tri pa težko ranili.

Duhovnom poljubljati roko bo prepovedano iz zdravstvenih ozirnov na predlog zdravstvene komisije. Istotako bo prepovedano poljubljati relikvije, slike in sohe v cerkvah — ampak ne pri nas, temveč v Mehiki.

Pri nas na Kranjskem pa, če pojde tako dalje, pridemo srečno še do tega, da bo preganjan po paragrafu 303 k. z., kdor bi "duhovnemu pastirju" ne poljubil roke.

Potopljene ladje. Tovorni parnik "Lehel", obložen z žitom v vrednosti 100.000 kron, je zadel ob železniški most pri Baji na Donavi, se razbil in potopil. Utonil je en mornar. — Podvodni čoln C 11 angleške mornarice je zadel pri Lawestofdu ob neznan parnik in se z moštvo vred potopil. Posadka je štela enega častnika in 40 mornarjev. Pri potopu je zadel ob drug podvodni čoln, katerega je močno poškodoval.

Nesreča. 15letni sin posestnika Beraniča v Cirkoveh na Štajerskem se je igral z nabasano puško. Hotel je ustreliti nekega goloba. Namesto goloba pa je zadel iz nepredvidnosti nekega mlatiča na skednju, ki se je zgrudil in kmalo umrl.

Pobegnil je z Dunaja 28. letni oženjeni knjigovodja Ad. Hajek s svojo ljubimko 43 letno Franciško Pruwüller in vzel s seboj doto svoje žene 100.000 kron.

Klerikalne prvake kot cerkveni ropar. Med tistimi, ki so na sumu, da so oropali cerkev v Kopru, je tudi neki Peter Norbeda. Ta mož je eden stebrov klerikalne stranke. Pri zadnjih obč. volitvah v Kopru je bil Norbeda kandidat klerikalne stranke v 3. razredu in je bil za slučaj zmage tudi določen za župana. Župan ni postal, pač pa cerkveni ropar.

Št. 1005. — Jamčeno po tvrdki W. F. Severa Co., v smislu kongresnega sklepa o hrani in zdravilnih z dne 30. junija 1906.

OBNOVI svoj ustroj.

Mlad mora biti po duhu in telesu, ako želiš ohraniti svojo trdno voljo. Če si svoje življenske moči potrošil, če ti je živčevja neredu ne čakaj boleznai, marveč uživej

Severov Nervoton.

Ta ti donese mirno spanje, trdne živce, bistrega duha in miščno jakost. Priporočan za poživiljanje, slabotnih in očvrščanje zdelanih; za olajšbo proti nespečnosti in pomoč proti malokrvnosti; za tešilo v nervoznosti in krepilo v starosti. Cena \$1.00.

Pomagal, ko doktor ni mogel.

Miss. M. Figerlee, 419 East 64th st., New York City, nam je nedavno pisala: "Severov Nervoton je sijajno zdravilo. Pred tremi lety je bil član naše družine bolan vsled živčne onemoglosti, in Vaš Nervoton ga je ozdravil, ko družinski zdravnik ni mogel pomagati."

Na prodaj pri vseh lekarnikih. Vprašaj za Severov in ne vzemi nadomestila.

Štirje popitki.

Mr. Frank Coufal, Garwin, Minn., nam piše "Želi n Vas obvestiti, da se je

Severovo Zdravilo za obisti in jetra

izkazalo v popolno zadsvoljstvo. Po štirih popitkih sem se šutil prav močno olajšanega in ko sem použil celo ico ene steklenice, sem bil popolnoma ozdravljen." Slična pism. prejemano vsak dan. Vsa dokazujejo da je ta pripravek najbolj izme vseh za obistne, jetrne in mehurne neprelike, za hrbtno hromost, bolečno v nogah itd. Cena 50c in \$1.00.

Štirinajst dni

in prišč je izgubil. To je kar piše Mr. Ant. Kasacek, V. Willington, Conn.

Severov Kričistilec

in Severovo Mazilo soper garje sta se izkazala zelo zadovoljiva. Prišč je izgubil v dveh tednih tako de imam gladko kožo. Vesel sem, da lahko priporočam V ša zdravila." Severov kričistilec \$1.00. Severovo Mazilo soper garje 50c. Poskusiti ju.

Zdravniški nasveti zastoj.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

Prilika.

Pričnite s hranilno vlogo pri nas. Mi plačamo obresti od 1. julija za vse svote, deponirane do 12. julija.

3% obresti.

Industrial Savings Bank

652 Blue Island Ave.

Odperto od 6 do 8 večer vsako soboto večer.

"Austrian Club" GOSTILNA

JOE LENIC, lastnik

STRINGTOWN, predmestje Leadville, Colorado

Potniki dobro došli! Zastopnik Glas Svobode

VELIKANSKI DOBIČEK ZA 2c

ako pišete po cenik. Pravo grenko vino, kranjski brinjevec, tropinovec in novi "Sporty Gin", prodajam skoro polovico ceneje. — A Horwat, Joliet, Ill.

Schlitz pivo na čepu.

Louis Bergant

SALOON

257 First Ave., na ogalu Park St MILWAUKEE, WIS.

Biljar na razpolago.

ITALIJA

EGIPT in Adrijansko obrežje, potom Azorov in Madeire.

Stara zanesljiva

CUNARD LINIJA

Ustanovljena 1. 1840

Velikanski, hitri NOV parnik

CARMANIA (na tri vijake)

Največji parnik na morju

CARONIA (dvavijaka)

Oba merita 677 čevljev, 20.000 ton in sta največja na svetu.

Carmania zapusti New York, 6. nov., 22. jan., 5. marca.

Caronia pa 27. nov., 8. jan. in 19. febr.

CUNARD

Ogrsko-Ameriška Linija

New York v Reko čez Gibraltar, Genovo, Neapelj in Trst.

Novi moderni parniki na 2 vijaka

CARPATHIA.....13000 tonov
PANNONIA.....10000 tonov
LUTONIA.....10400 tonov

Za daljše poizvedbe obrnite se na:

CUNARD STEAMSHIP CO., Ltd.

F. G. Whitting, Mgr. Western Dept.

S. E. Cor. Dearborn & Randolph Sts., CHICAGO, ILL.

ali na lokalne agente vseposvoda

Im 17 JEWELLED RAILROAD WATCH

Patentiran najvrljani, za moške ali ženske 18K SOLID GOLD filled z lepo okrašenim dvojnimi pokrovom, derži vedno korektni čas, primerne delavcem na železnicah, JAMCENA ZA 20 let. Za prihodnjih 60 dni pošljemo to uro na vsak naslov po C. O. D. za \$5,75 in vzorne troške, na pregled, in ako ni, kot se tu reprezentira NE PLAČAJ NITI EN CENT. Pomislite, da lahko plačate \$35,00 za ravno takšno uro ako jo kupiš od domačega zlatarja. Posebno dobro 14k pozlačeno verižico in netvezek darujemo z vsako uro.

EXCELSIOR WATCH CO

505 ATHENÆUM B'LD'G, Chicago

Krist in rim. kat. cerkev.

VII.

SVETO OBHAJILO.

Peti člen vere papeža Pija IV razloži oziroma pojasnuje nauk rimsko-katoliške cerkve o zakramentu sv. obhajila. Glasi se:

Pripoznavam in izjavljam, da pri maši se daruje Bogu resnična, dostojna in spravna daritev za žive in mrtve. In da je v najsvetejšem zakramentu sv. obhajila resnično pričujoče telo in kri, skupno s dušo in božanstvom našega Gospoda, Jezusa Kristusa; in da pri daritvi se spremeni kruh v pravo telo in vsa substanca vina v kri. Ravno tako izpovem, da v kateri koli podobi, to je v samem kruhu ali samem vinu, se sprejme celega Kristusa in je isto ravno tako resnično zakrament." (Izleček iz "Ordo Administrandi Sacramenti", stran 67, London 1840).

To je vera rimske katoliške cerkve, ker od leta 1840 se ni gornji papežev profesor ali vera nič spremenila in cerkev isto še sedaj uči in veruje. Ker pa cerkev trdi, da je rimski papež nezmotljiv, da je cerkev nezmotljiva, toraj potem kakor je tudi ta nova vera, o spremenitvi kruha in vina v pravo telo in kri Kristusa nezmotljiva. Ravno tako naj bi bila nezmotljiva doktrina o tem, da je samo v kruhu pričujoč cel Krist in ravno tako tudi v vinu.

Da se pa ojači ta uk, naj navedem še to: Cerkvni zbor v Trentu pravi: "Cerkvni zakon I. Če kateri koli zanikuje, da ni telo in kri, skupno z dušo in božanstvom našega gospoda Jezusa Kristusa, toraj cel Krist, resnično pričujoč v zakramentu sv. obhajila in pravi da On je v tem pričujoč samo kot znamenje ali v podobi ali virtualno — naj bo proklet."

Ni zadost, da nam cerkev sili takovo doktrino, ampak nas še povrh preklinja, ako ne verujemo, da se vino in kruh spremenita v pravo telo in kri Krista. Sedaj se pa prepričajmo, če je res tako, kot uči, zapoveduje in roti rimska kat. cerkev. Pričnimo z zgodovinskimi dokazi.

Pred vsem preštudirajmo zgodovino, da vidimo kaj in kakšen je bil rimski uk o doktrini sv. maše; primerjajmo podatke sv. pisma, katero je iz cerkvenega stališča edino prava avtoriteta, a poleg vsega tega se pa naj poslužimo onega božjega-naravnega dara "Pameti-Presodka", s katerim bog od nas pričakuje, da preiskavamo kaj je dobro in slabo, kaj je pravo in napačno, kje je resnica in kje je laž, kje zmotna in kje je pravo, da presodimo pravično od nepravičnega.

Malo je rimskih vernikov, ki bi vedeli, da prvotna cerkev in občestvo ni vrjelo v spremenitev kruha in vina v pravo telo in kri Jezusa Kristusa in da v tistih časih se je verne obhajalo s kruhom in vinom in ne samo s kruhom, hostijo, kakor se to dandanes godi. Papež Gelasius (l. 492) pravi v svoji veri: "Zakrament telesa in krvi našega Gospoda, katere prejemamo, je božanska stvar, ker s temi se napravimo sodeležnike božanske narave. Vseeno pa, substancia ali narava kruha in vina ne prenehajo eksistirati: in gotovo, predpoda in sličnost telesa in krvi Krista se slave v skrivnostni akciji."

Papež Gelasius empatično pravi, da kruh in vino, ostaneta kruh in vino in se ne spremenita. Papež Pij IV. pa empatično izjavlja da kruh in vino se v resnici spremenita v Kristusovo telo in kri. Kateri je na pravem in kateri je nezmotljiv?

Papež Gelasius trdi, da se le predpoda in sličnost Kristovega telesa in krvi slavi, a papež Pij IV. pa zatrjuje, da pri daritvi — maši — je Kristovo telo in kri pričujoče. Kaj je pravo? Kateri papež je nezmotljiv? Katera cerkev je na pravem stališču, ali začetna cerkev ali sedajna moderna rimska cerkev?

Sedaj pa pride vprašanje: Ali ni to dovolj jasan dokaz, da papeževa nezmotljivost je nekač cerkven nadevek — farce? — Gotovo!

Sicer gori navedeno bi pač zadostovalo za nekatero, ker pa se dobe tudi med svobodomiselnimi vernimi Tomaži naj navedem še par historičnih diference.

Cerkveni zbor v Konstanci, ki

je zboroval v mesecu juniju 1. 1415 je prva avtoriteta za separatno administracijo kruha in vina, to je, ta koncil je prepovedal vernikom zavzavati vino pri obhajilju in s tem prišel v nasprotje s sv. pismom in Kristom, Mat. 26. 27, "In vzel je v roke kelih, zahvalil in jim ga dal rekoč: Pijte vsi iz njega", in 26. 28. "Ker to je moja kri novega testamenta, ki je prelita za mnoge v odpuščanje grehov." S tem je Krist jasno povedal, da kelih je za vse in ne samo za duhovne.

V cerkvenih razlaganjih (homilis) papež Leo Veliki pravi: "Oni (ki se odpovedo kelihu [vino]) sprejmejo Kristovo telo z nevrjednimi ustmi in popolnoma nočejo sprejeti krvi našega zveličanja; radi tega se jih naj izobči." Ravno isti papež imenuje prejemanje samo enega — to je ali kruha in ne vina, ali pa vina in ne kruha — Manichaeansko odpadništvo.

Papež Paskval, (1118), je v pismu opatu v Cluny takole pisal: Vemo, da je Gospod sam dal kruh in vino separatno; katero navodoma tudi učimo in priporočamo, da bi se ista vedno ohranila v sv. cerkvi izvzemši v slučajih pri otrokih in starcih, ki ne morejo požirati kruha."

V 28 cerkvenem pravu koncila v Clermontu, ki se je obdrževal leta 1095 in kateremu je predsedoval papež Urban II. se je dekretiralo, da "Nikdo se ne sme obhajati pred altarjem, če ne zavzije telesa in krvi separatno."

Papež Gelasius v pismu na škofa Majoricus in Ivana (Corp. Jur. Can. Decret III., 11, 12) pravi: "Dognali smo, da so gotove osebe prejemale samo del svetega telesa in se vzdružujejo od vina — svete krvi. Takim osebam se naj sploh ne da nobenega zavžitja, ali pa se jih naj prisili, da oba predmeta povzijejo, ker krojitev ene in iste misterije se ne da izvršiti brez velikega božjega ropa."

Macarius (Homilija XXVII) pravi: Daruje se kruh in vino, ki sta pred podoba mesa in krvi Jezusa Kristusa. Ob enem pa pravi, da pri zavžitju se moramo spiritualno vdeležiti zadnje večerje in misliti na pravo telo in kri Krista, Theodoret (v prvem svojem dialogu proti Entyehiom) pravi: Gospod je samo počastil te zanesljive znake z imenom svojega telesa in krvi in ni premenil njih naravo, temveč le dodal milost naravi." Sv. Augustin, govorec o Kristovi zapovedi o zavzivanju Njegovega telesa in krvi, pravi: "Zgleda, kakor, da bi s temi besedami zapovedal zločin itd."

Koncil v Konstantinopolju je proglasil bistvo kruha za predpoda Krista. Bellorium pravi (Bellorium de Eucharista, lib. I.): "Noben starinoslovec, ki so pisali o krivoverstvu ni zapisal te zmote (o korporalni prisotnosti) v svoje spise, niti eden od teh ni razpravljal o tej "zmoti" prvih 600 let." Tollotsonski nadškof pravi: "Te doktrine o spremembi svet ni poznal prvih 600 let kristjanstva." Gabriel Biel (v knjigi (Poduk o Maši) pravi: "V sv. pismu ne najdemo nikjer zapisanega, v kakem smislu ali načinu se tam Kristovo telo nahaja." Istega mnenja je škof Fisher, ki je o tem pisal tudi na zborujoče v Trentu.

Menim, da to zadostuje. Da se pa posamezniki še bolj o celi stvari prepričajo bi jim priporočal, da čitajo nepristransko zgodovino prvih šestih stoletij po Kristusu. Tam bodejo prav gotovo našli isto kot sem sam in gotovo se več! Oči se morajo odpreti vsakomu, ki čita to zgodovino. V zgodovini bodeše tudi našli, da še le v sedmem stoletju, je pričel vesti rimski duh o doktrini, katero nam sedaj sili ta nezmotljiva (?) cerkev o spremenitvi kruha in vina v pravo telo in kri Krista; vendar pa takrat še ni bilo zapovedano, da se mora tako vrjeti, ker še le v letu 1215 je lateranski cerkveni zbor dekretiral isto za nezmotljivo doktrino rimske cerkve. V letu 1415 to je dvesto let kasneje je pa zopet koncil v Constanci zapovedal, da verno ljudstvo naj se obhaja samo s kruhom — hostijo. Svet seveda tega ni hotel kar tako meni nič tebi nič vrjeti in zato je cerkveni zbor v Trentu zapove-

dal prokletstvo za vse one, ki ne verujejo tega kar cerkev uči.

To je ob kratkem zgodovina o spremembi kruha in vina v pravo telo in kri Krista, o zavzivanju samo enega teh predmetov in na ta način proklinja rimska cerkev svoje vernike, ki nočejo vrjeti do ktrinam, ki so nasprotne bibliji in človeškemu razsodku. Tako nestanovitna je rimska cerkev. Danes uči: Bog je, drugi dan proklinja, da ga ni. Danes pravi, hostija j: samo misterija, jutri zopet v njej je pričujoč Krist s telesom in krvjo itd., pri vsem tem pa ne pomisli, da Krist je le duh in nima kot bog nobenega telesa, toraj tudi ne krvi!

S tem, da sem dokazal iz zgodovinskega stališča in na podlagi rimskih spisov, kako je rimska cerkev, v opoziciji večine njenih pripadnikov, uvedla spremenitev kruha in vina, nasprotno prvotnemu verovanju in uku cerkve, kako je napravila nov člen že itak pokvarjeni veri pod kletvijo pogubljenja vseh onih, ki nočejo tako vrjeti, kako je spremenila nauk prve cerkve, da morajo vsi verni živati oboje kruh in vino s tem, da verni naj živajo samo kruh je tudi dokazano, da je rimska cerkev zašla iz prave poti, da se je zmotila in da je še vedno v zmoti.

Sedaj si pa oglejmo sv. pismo in se prepričajmo, ako se rimska cerkev drži istega ali ne.

Začnimo s dogodkom zadnje večerje, ko je Krist ustanovil (?) zakrament sv. obhajila. Krist in njegovi učenci so obvršavali praznik zadnje večerje, kakor je bila navada v onem času. Ko so bili že z večerjo pri kraju je vzel v svoje roke kruh in vino, ju blagoslovil. (Mat. 26-21) rekoč: Amen, rečem vam, da jeden iz med vas me bo izdal, na kar so ga povrsti spraševali kedaj je tisti (Mat. 26-25) in konečno ko ga je Judež vprašal, če je on tisti, je Krist rekel, da je. Pojedina je bila predno je prišlo tu vprašanje o izdaji na vrsto in tudi med tem pogovorom. To potrjuje sv. pismo in sicer piše:

Mat. 26-26. "In ko so večerjali je Jezus vzel kruh, blagoslovil in prelomil, dal ga svojim učencem in rekel: Vzemite in jedte. To je moje telo." V. 27. "In ko je vzel kelih, se je zahvalil in jim ga dal, rekoč: pijte vsi iz njega". V. 28. "Ker to je moja kri nove zaveze, ki bo prelita za mnoge v odpuščanje grehov."

Isto piše Mark, Luka in Paul. s pribombo, da ti sledni so pristavili še: To storite v moj spomin.

(Dalje prihodnjic.)

NAŠI ZASTOPNIKI.

Spodaj podajamo imenik naših zastopnikov, na katere se sme slavno občinstvo za točnost pošiljave naročnin na Glas Svobode in drugo v tiskarsko stroko pripadajoče stvari zaupno zanesti. Isti so tudi poverjeni sprejemati in pobirati naročnino in drugo. Za Ironwood, Mich. P. Geschell. Za Alix, Ark. Fr. Krefel. Za Leadville, Colo. John Skala. Za Clinton, Ind. John Albrecht. Za San Francisco, Cal. A. Serjak. Za Bridgeport, Ohio, F. Spendal. Za Indianapolis, Ind. J. Pushnar. Za Thomas, W. Va., J. Merhar. Za Durango, Colo. Mart. Mehle. Za Winterquarters, Utah J. Zajec. Za So. Lorain, Ohio, Fr. Vevar. Za Darragh, Pa. Joe Hauptman. Za E. Butte, Mont. Steve Prešern. Za W. Jordan, Utah, Matt Kolar. Za Conemaugh, Pa. M. Rovanšek. Za Chisholm, Minn. A. Sterla. Za Aldridge, Mont. J. Kočevar. Za Eveleth, Minn. A. Omrzu. Za Ely, Minn. John Seliskar. Za Broughton, Pa. B. Godec. Za Denver, Colo. John Perko. Za Greenland, Mich. M. Geschell. Za Milwaukee, Wis. J. Prešecnik. Za državo Kansas A. Rugar. Za St. Louis, Mo. V. Sever. Za Forest City, Pa. Fr. Leben. Za Springfield, Ill. L. Pekol. Za Claridge, Pa. J. Batich. Za Huntington, Ark. M. Powetz. Za Sheboygan, Wis. Jos. Malar. Za Stringtown, Colo. Jos. Lenič. Za Moon Run, Pa. J. Arhar. Za McGuire, Colo. A. Lah. Za Yale, Kans. J. Cvětковиč. Za La Salle, Ill. L. Zevnik. Za Lemont Furnace, Pa., J. Gregorich.

Rdeča striža. "Nова Reforma" poroča, da so na zborovanju poljskih zdravnikov v Krakovem doglali, da je v blaznici v Kulpar-

kovu pri Lvovu razširjena že nad 32 let nepretrgoma rdeča griža, za katero je umrlo v tem času nad 1000 bolnikov, približno 17% smrtnih slučajev.

Novo hišne številke.

S prvim septembrom bo imela vsaka hiša v Chicagi novo številko. Da preprečimo vsakojake pomete, naznanjamo tem potom našim prijateljem in odjemalcem, da tovarna g. Josipa Trinerja bo imela sedaj sledeče hišne št. 1333 — 1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. Izvrstna kakovost Trinerjevega ameriškega zdravilnega grenkega vina se ne bo spremenila in ostane, kakor do sedaj, standard zdravilo za vse neredne prebavne sistema. Ko hitro opazite, da vaš tek in moč pojemata, rabite takoj Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino. Vživajte isto tudi, kadar ste bleedi, bolelni, se dobro ne počutite, kadar je vaša prebava slaba in živci onemogli. Dobiva se v lekarnah, dobrih gostilnah in pri izdelovaltelju Josipu Triner. 1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Bolečine v hrbtu in nogah

izginejo popolnoma, ako se ud parkrat nariba z

Dr. RICHTERJEVIM

Sidro Pain Expellerjem

Rodbinsko zdravilo, katero se rabi v mnogih deželah proti reumatizmu, sciatici, bolečinam na straneh, neuralgiji, bolečinam v prsih, proti glavni in zobobolu.

V vseh lekarnah, 25 in 50 cent.

F. AD. RICHTER & Co.

215 Pearl St. New York.

Slovensko Narodno Samostojno Društvo

V RAVENSDALE, WASH.

USTANOVLEJENO

25. aprila 1908 in inkorporirano dne 24. decembra 1908.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: JOHN ARKO, Ravensdale, Wash.

Tajnik: CIRIL ERMENC, Box 9, Ravensdale, Wash.

Blagajnik: MIKE FERLICH, Ravensdale, Wash.

Društvena seja vsako zadno nedeljo v mesecu, ob 9. uri dopoldne, v Georgetown pri Frank Ludwig-u v prvem nadstropju

NEKAJ NOVEGA ZA ČLANE

V zalogi imamo krasne pozlačene gumbce za manšete z znakom:

Kdor želi par takovih gumbov, naj nam pošlje 75c v znakmah in pri večjem odjemu pa naj piše po ceno. Pišite tudi po cenik razne zlatnine, kot ur, verižice, uhanov itd. Vsak član S. N. P. J. naj bi imel par tak. gumbov.

Dergance, Widetich & Co.

1622 Arapahoe St., DENVER - COLORADO

VABILO NA

Plesno Veselico

katero priredi

SLOVENSKO SVOBODOMISELNO PODPORNNO DRUŠTVO — "ZASTAVA SLAVE", štev. 4., S. S. P. Z. — v BLACK DIAMOND, WASH

v soboto večer, dne 28. aug. 1909,

▼ Masench dvorani.

DRUŠTVA: Planinar, štev. 51, S. N. P. J. Marija Z. štev. 33 J. S. K. J., v Black Diamond nadalje sv. Barbare št. 72 J. S. K. J. in S. N. S. Društvo v Ravensdale se s tem vjdno vabijo, kakor tudi vsi v okolici živci rojaki.

Vstopnina \$1.25.

Pripeljite prijatelje in znance. Za dobro postrežbo in zabavo bo skrbel Odbor.

Večina slovenskih krčmarjev v La Salle, Ill.

toči PERU PIVO.

PERU BEER COMPANY, Peru, Ill.

Podpirajte krajevno obrt!

Kašparjeva Državna Banka,

vogal Blue Island Ave. & 19. ul.

VLOGE \$2,500,000.00

GLAVNICA . \$200,000.00

PREBITEK . \$100,000.00

Prva in edina češka državna banka v Chicagi. Plačuje po 3% od vloženega denarja na obresti. Imamo tudi hranilne predale. Pošiljamo denar na vse dele sveta; prodajamo šifkarte in posojujemo denar na posestva in zavarovalne police.

Čemu pustiš od nevednih zobozdravnikov izdirati svoje, mogoče še popolnoma zdrave zobe? Pusti si jih zaliti s zlatom ali srebrom, kar ti za vselej dobro in po najnižji ceni napravi

Dr. B. K. Šimonek

Zobozdravnik.

544 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILL.

Telefon Morgan 433.

ATLAS BREWING CO.

sluje na dobrem glasu, kajti ona prideluje najboljše pivo iz češkega hmelnja in izbranega ječmena.

LAGER

MAGNET

GRANAT

Razvažaj pivo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otвориš gostilno, ne zabi se obrniti do nas, kajti mi te bomo zadovoljili.

Ne trpite radi sramožljivosti.

Ko se lahko ozdravite zanesljivo v kratkem času. Vse bolezni, možkih, ženskih in otrok ozdravimo gotovo hitro in zanesljivo. Zastrupljenje krvi, plučne in prsne ter očesne bolezni, nadalje revmatizem, ledvice kakor tudi vse tajne bolezni. Zdravniki, specialisti, urađujejo celi dan in zvečer. Pridite si po nasvet

C. G. Fouček, že 22 let lekarnar

586 S. Centre Ave. vogal 18. ceste.

Velika zaloga evropskih zdravil, recepti zdravnikov se hitro in točno izvršujejo. V zalogi imamo tudi razne zelišča in korenine. Pošiljamo denar v domovino po ameriškim postnem povzetju, prodajamo tudi šifkarte

